

T. C. ANADOLU ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

KÂR AMACI GÜTMİYEN KURULUŞLARDA MUHASEBE SİSTEMİ VE TÜRKİYE'DEKİ UYGULAMASI

Yüksek Lisans Tezi

Sabriye ÖZCAN

Eskişehir, 1985

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ 1

Birinci Bölüm

KÂR AMACI GÜTMİYEN KURULUŞLAR

I. KÂR AMACI GÜTMİYEN KURULUŞ KAVRAMI VE

NİTELİKLERİ 3

1. Kâr Amacı Gütmeyen Kuruluş Kavramı 3

2. Kâr Amacı Gütmeyen Kuruluşların Nitelikleri. . 6

II. KÂR AMACI GÜTMİYEN KURULUŞLAR 10

1. Dernekler ve Dernek Statüsüne Benzer

Statüye Sahip Kuruluşlar 11

2. Vakıflar 16

2.1. Vakıfların Türleri.	19
2.2. Vakıf İle Dernek Arasındaki Farklar . .	20
3. Devlet Kuruluşları	21

İ k i n c i B ö l ü m

K Â R A M A C I G Ü T M E Y E N K U R U L U Ş L A R D A M U H A S E B E S İ S T E M İ

I. TİCARİ İŞLETMELER İLE KÂR AMACI GÜTMİYEN KURULUŞLAR ARASINDA MUHASEBE UYGULAMALARI AÇISINDAN AYRICALIKLAR.	22
II. KÂR AMACI GÜTMİYEN KURULUŞLARDA MUHASEBE SİSTEMİNİN NİTELİKLERİ.	31
1. Kâr Amacı Gütmeyen Kuruluşlarda Muhasebenin Gerekliliği.	31
2. Kâr Amacı Gütmeyen Kuruluşlarda Muhasebe Uygulamasına Temel Olan Varsayımlar ve Esaslar.	34
2.1. Fon Kişiliği Varsayımı.	36
2.2. Kuruluş Faaliyetlerinin Sürekli Olduğu Varsayımı	38
2.3. Faaliyetlerin Dönemsel Olarak Ölçülmesi Varsayımı	38
2.4. Paranın Ortak Bir Ölçü Birimi Olduğu Varsayımı	39
2.5. Hasılat ve Maliyetleri Ölçme Esasları .	41

Ü ç ü n c ü B ö l ü m

K Â R A M A C I G Ü T M E Y E N K U R U L U Ş L A R D A M U H A S E B E N İ N Y A P I S I

I. HESAP PLANI VE DEFTER SİSTEMLERİ.	44
II. FAALİYETLERİN MUHASEBELEŞTİRİLMESİ.	53
III. FİNANSAL TABLOLAR	59
SONUÇ.	65
YARARLANILAN KAYNAKLAR.	i-iii
EKLER.	iv- ~~xxxviii~~

G İ R İ Ş

Kâr amacı gütmeyen kuruluşların sayıları ve faaliyetleri gün geçtikçe artmaktadır. Kuruluşların faaliyetlerinin temel amaçları sosyal nitelikli olduğu için muhasebe sistemleri yöneticileri değerlendirme, hesap verme yükümlülüklerini yerine getirme gibi fonksiyonları yerine getirecek bilgileri kapsar nitelikte olmalıdır. Çalışmamızın amacı, kâr amacı gütmeyen kuruluşları ve bu kuruluşların muhasebe sistemlerinin ticari muhasebeden ayrılan yönlerini, muhasebelerinin niteliklerini belirlemektir.

Çalışmamızın birinci bölümünde kâr amacı gütmeyen kuruluş kavramı ve bu kuruluşların neler olduğu genel olarak incelenmiştir.

İkinci bölümde ise, kâr amacı gütmeyen kuruluşların ticari muhasebeden ayrılan yönleri ile muhasebe sistemlerinin nitelikleri belirtilmiştir.

Üçüncü bölümde de kuruluşların muhasebe sistemleri ele alınarak, hesap planları ve defter sistemleri, faaliyetlerin muhasebeleştirilmesi ve finansal tabloları ele alınarak uygulamadan bazı örnekler verilmiştir.

B i r i n c i B ö l ü m

K Â R A M A C I G Ü T M E Y E N K U R U L U Ş L A R

I. KÂR AMACI GÜTMİYEN KURULUŞ KAVRAMI VE NİTELİKLERİ

1. Kâr Amacı Gütmeyen Kuruluş Kavramı

Toplumsal yaşamın bir ürünü olan dernekler, vakıflar gibi kâr amacı gütmeyen kuruluşların faaliyetleri genişlemekte ve gün geçtikçe sayıları artmaktadır.

Kâr amacı gütmeyen kuruluş kavramında belirtilen kârın amaç olmaması, kuruluşun faaliyetleri dolayısıyla hiç bir kâr elde etmemesi anlamında değildir, kârın asıl amaç olmaması anlamındadır. Kuruluşların faaliyetlerinin kârla sonuçlanması doğaldır.

Kâr amaçlı işletmelerde gelirlerle giderler arasındaki olumlu fark -kâr- işletme sahiplerine maddi bir çıkar sağlar. Kâr amacı gütmeyen kuruluşlarda ise, gelirlerle giderler arasındaki fark yine kuruluşun amaçları doğrultusunda kullanılarak, kuruluşun faaliyetlerine yöneltilir. Kuruluş yöneticilerinin veya üyelerinin işletme sahiplerinininkine benzer çıkarlar sağlaması sözkonusu değildir. Kurul üyelerinin ve çalışanların hizmetleri karşılığında aldıkları ücretler kuruluşun sağladığı maddi çıkarlar olarak değerlendirilemez ve bunlar kâr amacı gütmeyen kuruluş niteliğini bozamaz. Çalışanların yöneticilerin, belli kişi veya kişilerin elde edilen kârdan kâr payı veya sermaye payı biçiminde bir kâr elde etmesi durumunda kuruluşun kâr amacı gütmeyen kuruluş statüsü bozularak ticari kuruluş durumuna geçer.

Dernekleri şirketlerden ayırmada kazanç paylaşma esası temel olarak alınmaktadır. Bu durumda hukukumuzda iktisadi amaç tayıyan bir dernek, eğer üyelerine doğrudan doğruya maddi menfaat sağlamıyorsa kurulabilecektir. Bu çeşit bir dernek ancak ticari işletme işletirse tescile tabi olur(MK 54 II, TK 18,20). Diğer durumlarda, yani esas amaç üyelere doğrudan doğruya maddi menfaatler sağlanması olduğu hallerde, bir dernek kurulamaz. Şahısların adi şirket veya ticaret şirket şekillerini seçmeleri gerekir. Kurulmuş olan bir derneğin esas amacı üyelere maddi menfaatler

sağlamak şeklini alırsa, artık o dernek de adi şirket hükmüne tabi olur(1).

Kâr amacı gütmeyen kuruluşların temel amaçları sosyal niteliklidir. Örneğin, Esnaf ve Küçük Sanatkârlar Derneği Kanunu Mad. 1'de derneğin amacı; esnaf ve küçük sanat sahipleriyle bunların yanlarında çalışanların müşterek ihtiyaçlarını karşılamak, mesleki faaliyetlerini kolaylaştırmak, mesleğin genel menfaatlerine uygun olarak gelişmesini sağlamak, meslek mensuplarının birbirleriyle ve halk ile ilişkilerinde dürüstlüğü ve güveni hakim kılmak üzere meslek disiplinini ve ahlâkını korumak biçiminde belirtilmiştir.

Kuruluşun amacı sosyal ve ahlâki bir amaç ise, kuruluş gelirleri amacın gerçekleştirilmesinde kullanılıyorsa kuruluş kâr amacı gütmeyen kuruluş olarak nitelendirilebilir. Bunlar kâr amacı gütmeyen kuruluşların temel nitelikleridir.

Kâr amacı gütmeyen kuruluşları yönetmeliklerinde belirtilen amacı gerçekleştirmek için yine yönetmeliklerinin izin verdiği gelirleri toplayan ve toplanan bu gelir-

---

(1) Tuğrul ANSAY, Adi Şirket, Dernek ve Ticaret Şirketleri, Ankara, 1967, s.78.

leri o amacın gerçekleşmesi yolunda harcayan kuruluşlar olarak tanımlayabiliriz(2).

2. Kâr Amacı Gütmeyen Kuruluşların Nitelikleri

Kâr amaçlı işletmelerle, kâr amaçsız işletmelerin birçok benzer nitelikleri bulunmakla birlikte, kâr amaçsız işletmeleri diğerlerinden ayıran önemli özellikler şunlardır(3):

a. Bu işletmeler bilerek ve inanarak kâr elde etmek amacıyla kurulmamıştır: Kuruluşlar faaliyetleri sonucunda kâr elde edebilirler, kâr elde etmek amacıyla kurulmaması kârsız çalışması demek değildir.

Ticari işletmelerin kuruluşundaki temel amaç kâr elde etmektir. Fakat bu amaca ulaşabilmeleri ve işletmenin sürekliliğini sağlayabilmeleri için sosyal nitelikli amaçlara da ulaşmaları gerekmektedir. Benzer şekilde, kâr amacı gütmeyen kuruluşlar sosyal ve ahlaki amaçları temel olarak bunları gerçekleştirmek üzere kuruluşlar. Amaçlarına ilişkin

---

(2) Çetin ŞANLI, "Kâr-Amaçsız İşletmeler Muhasebesi", İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ İŞLETME FAKÜLTESİ DERGİSİ, C.2, S.2 (Kasım, 1973), s.111.

(3) Çetin ŞANLI, "Türkiye'de Kâr Amaçsız İşletmelerin Muhasebe Eğitimi Sorunları", II. TÜRKİYE MUHASEBE EĞİTİMİ SEMPOZYUMU, Muhasebe Eğitimi Derneği Yayınları No: 1, İzmir, 1980, s.113.

faaliyetlerini geliştirebilmeleri ve sürekliliği sağlayabilmeleri elde edecekleri gelir fazlasının kuruluş amacına kullanılmasını gerektirir.

Kâr amacı gütmeyen kuruluşlarla ilgili kanun, tüzük veya yönetmeliklerde bu kuruluşların kâr amacı güdemeyecekleri belirtilmiştir. Kâr amacının söz konusu olduğu durumlarda kuruluşa kâr amacı gütmeyen kuruluş olma statüsü tanınmayacaktır.

b. İşletmelerin öz kaynakları gerçek veya tüzel kişilere ait paylara bölünmemiştir: Ticari işletmelerde işletme sahip veya sahipleri işletmeye yatırdığı kıymetlerden dolayı işletmeden alacaklı durumdadırlar. Bireylerin işletmeden alacaklı durumdadırlar. Bireylerin işletmeden alacaklı oldukları tutarı izlemek üzere işletmeye yatırdıkları miktarlar bellidir ve işletmede payları oranında sahiplik hakları vardır. Kâr amaçsız kuruluşlarda böyle bir sahiplik söz konusu değildir, özkaynaklar bu türde bir sahipliği gösterecek biçimde paylara ayrılmamıştır. Varlıklar bütünüyle kuruluşa aittir ve bireylerin kuruluş üzerinde sahiplik hakları yoktur.

c. İşletmelerin varlığının oluşmasında katkıda bulunan kişi veya kişilerin, işletme faaliyetleri sonucunda elde edilen gelir fazlalıklarından elde edecekleri doğrudan veya oranlı gelir payları yoktur: İşletmelerin tüm işlemleri

sonucu varlıklarında karşılıksız olarak oluşan artış ve azalışlar dönem sonunda kâr veya zararın belirlenmesinde etkili olur. Varlıklarda karşılıksız artış, bu varlıklar üzerinde hak sahiplerinin haklarının da artışı demektir. Diğer bir ifadeyle sermayenin artması demektir. Varlıklarda karşılıksız azalış ise, yine bu varlıklar üzerinde hak sahiplerinin haklarının azalması, yani sermayenin azalması demektir(4).

Dönem sonunda, faaliyetler sonucunda elde edilen kârlar işletme sahip veya sahiplerine belli oranda dağıtılabilir veya sermayeye eklenmek üzere alıkonabilir, bu durumda sermayedarın hissesi artmış olur.

Kâr amacı gütmeyen kuruluşlarda ise kuruluş faaliyetleri sonucunda elde edilen gelir, kuruluş sahiplerine, yöneticilerine veya üyelerine doğrudan veya değişik isimler altında dolaylı olarak dağıtılarak, kuruculara veya çalışanlara maddi bir çıkar sağlanamaz. Elde edilen gelirin tekrar kuruluşun faaliyetlerinde kullanılmak üzere alıkonulması ticari işletmelerde sermaye arttırımının sermayedarlara sağladığı çıkar yönünde bir çıkar sağlamaz. Gelirlerin kuruluş amaçlarını gerçekleştirmek üzere kuruluş faaliyetlerinde kullanılması veya varlıklarını arttırması temel ilkedir.

---

(4) Sabri BEKTÖRE, Genel Muhasebe, T.C. Anadolu Üniversitesi Yayınları No: 87, Açıköğretim Fakültesi Yayınları No: 32, Eskişehir, 1985, s.167.

d. İşletmelerin öz kaynakları kişi veya kişilerce devredilemez ve satılamaz: Ticari işletmelerde varlıklarının tümü üzerinde, işletme sahipleri ve varsa alacaklıları tarafından hak talebinde bulunulabileceğine ve hak taleplerinin toplamı hiç bir şekilde varlıklar toplamını geçemeyeceği için varlıklar haklara eşittir(5).

Ticari işletmelerde öz kaynaklar işletme sahiplerinin işletme üzerinde sahip olduğu payları gösterir. Pay sahibi gerekli gördüğü durumlarda hissesini başka bir kişiye devredebilir veya işletmeye gerekli sermayenin sağlanması amacıyla işletme hisseleri satılabilir. Bazı durumlarda işletme bütünüyle satılabilir.

Kâr amaçsız işletmelerde ise işletmenin varlıkları üzerinde bireylerin sahipliği sözkonusu olmadığı için, devir veya satış işlemi de sözkonusu olamaz. Öz kaynakların devri veya satışı üçüncü kişilere işletme sahipliği üzerinde hak iddia etme ve maddi çıkar sağlama olanağı tanır. Bu durumda da kâr amaçsız kuruluş statüsü yitirilir.

e. Kâr amacı gütmeyen kuruluşlar, topluma sundukları hizmetlerin maliyetini karşılayacak bir tutarı genellikle hizmetlerine yükleyemedikleri için, gelirlerinin önemli

---

(5) Feridun ÖZGÜR, Muhasebe İlkeleri, İstanbul, 1981, s.16.

kısmını üye aidatları ve bağışlar gibi gönüllü fonlar oluşturur(6).

f. Kâr amacı gütmeyen kuruluşlar kâr elde etmek amacı için faaliyette bulunmadıklarından, genellikle kurumlar vergisinden muaf tutulmaktadır. Ancak, kendilerine bağlı ticari nitelikteki kuruluşlardan elde ettikleri kazançlar kurumlar vergisine tabidir(7).

II. KÂR AMACI GÜTMİYEN KURULUŞLAR

Kâr amaçsız kuruluşların niteliklerini bünyesinde toplayan kuruluşlar şunlardır(8):

- Özel fonlarla kurulmuş eğitim kurumları,
- Özel fonlarla kurulmuş hastahane, bakımevi vb.
- Her türlü dernek,
- Spor kulüpleri,
- Barolar,
- Sendika, federasyon ve konfederasyonlar,
- Siyasi partiler,

---

(6) Celal KEPEKÇİ, Kâr Amacı Gütmeyen Kuruluşlarda Muhasebe Sisteminin Özellikleri ve Sendikalarda Muhasebe Uygulaması, Eskişehir, 1981, s.3.

(7) KEPEKÇİ, s.4.

(8) ŞANLI, Türkiye'de ..., s.114.

- Ticaret ve Sanayi Odaları,
- Hayır Kurumları,
- Vakıflar,
- Belediyeler ve devlet,

Kâr amacı gütmeyen kuruluşlar farklı faaliyet konularının ve statülerinin gereği olarak, farklı muhasebe sistemlerine sahip olacaklardır. Fakat, farklı faaliyet konularına sahip kuruluşlar yöneticilerinin seçilme ve kuruluşu yönetme biçimi, kuruluşun hizmet sunduğu grup veya gruplar, gelir kaynakları, sahip oldukları özvarlığın (sermayenin) devamlı olup olmaması yönlerinden benzerlikler göstermektedirler. Bu benzerlikler kuruluşların muhasebe amaçlarının ve prosedürlerinin de benzemesine yol açmaktadır. Bu bakımdan, kuruluşları;

- Dernekler ve dernek statüsüne benzer statüye sahip kuruluşlar,
- Vakıflar
- Devlet kuruluşları olarak gruplandırabiliriz (9).

1. Dernekler ve Dernek Statüsüne Benzer Statüye Sahip Kuruluşlar

2908 sayılı Dernekler Kanununun 1. maddesine göre derneği "kazancı paylaşma dışında, kanunlarla yasaklanmamış belirli ve ortak bir amacı gerçekleştirmek üzere, en az yedi gerçek kişinin, bilgi ve çalışmalarını sürekli olarak

birleştirmeleri suretiyle oluşturdukları kuruluş" olarak tanımlayabiliriz.

Medeni Kanununun 53. maddesi ile Dernekler Kanununun 1. maddesi birlikte gözönüne alındığında,

- Derneklerin kazanç paylaşmaktan başka bir amaç ile kurulabileceği,

- İdeal bir amacı gerçekleştirmek için en az yedi kişinin bilgilerini ve çalışmalarını sürekli olarak birleştirmeleri gerektiği ve,

- Derneğin bir kişi topluluğu olduğu anlaşılmaktadır(10).

Dernek faaliyetlerini tüzükleri çerçevesinde yürütürler. Tüzükte aşağıda gösterilen hususların belirtilmesi zorunludur(Der. Kan. mad. 8)

- Derneğin adı ve merkezi.

- Derneğin amacı ve bu amacı gerçekleştirmek için, dernekçe sürdürülecek çalışma konuları ve çalışma biçimleri,

---

(10) Ergun ÖZSUNAY, Medeni Hukukumuzda Tüzel Kişiler- Tüzel Kişilerin Genel Teorisi, Dernekler, Vakıflar, İstanbul Üniversitesi Yayınları No: 2443, Hukuk Fakültesi Yayınları No: 549, İstanbul 1982, s.101.

- Dernek kurucularının ad ve soyadları, meslek veya sanatları, ikametgâhları ve tâbiyetleri,
- Derneğe üye alma, üyelikten çıkma ve çıkarılmanın şart ve şekilleri,
- Dernek genel kurulunun kuruluş şekli ve toplanma zamanı.
- Genel kurulun görevleri, yetkileri, oy kullanma ve karar alma usul ve şekilleri,
- Yönetim ve denetleme kurullarının görev ve yetkileri, ne suretle seçileceği, asıl ve yedek üye sayısı.
- Derneğin şubesinin bulunup bulunmayacağı, bulunacak ise, şubelerin nasıl kurulacağı, görev ve yetkileri ile dernek genel kurulunda nasıl temsil edileceği,
- Üyelerin ödeyecekleri yıllık aidat miktarı,
- Derneğin iç denetim şekilleri
- Tüzüğün ne şekilde değiştirileceği,
- Derneğin feshi halinde mal varlığının tasfiye şekli. Üyeler derneğe kayıt olurken dernekle ilgili tüm kuralları kabul ederek kayıt olurlar.

Dernekler belli bir amacı gerçekleştirmek üzere kurulmuş olan topluluklar oldukları için, dernekler

kuruluşlarında belli bir amaç saptamak zorundadırlar. Burada amaç kavramını "bir derneğin kurucularını, derneğin kuruluşu hususunda harekete geçmeye sevk eden dernek faaliyetinin nihâî hedefinin, tüm üyelerce benimsenmiş tasarımı"(11) olarak tanımlayabiliriz.

Derneğin saptadığı amacın gerçekleşebilecek bir amaç olması gerekir, gerçekleşmeyecek bir amaç için dernek kurulması olanaksızdır. Amacın gerçekleşmemesi durumu sonradan ortaya çıkarsa bu derneğin sona ermesi nedeni olur. Amacın yakın bir süre içinde gerçekleşmesi olanaksız olabilir, içinde bulunulan koşullar gözönüne alınarak amacın ilerde gerçekleşme olasılığı varsa dernek kurulabilir. Derneğin benimseyebileceği amaç yasalarda sınırlandırılmıştır.

Dernekler ancak "iktisadi olmayan" ya da "kazanç paylaşmaktan başka bir amaç" için kurulabilirler. Sırf iktisadi amaç izleyen dernekler ortaklıklar hakkındaki hükümlere tabidirler.

Dernekler amaçlarının gerçekleşmesi yolunda çeşitli faaliyetlerde bulunabilirler ve hukuki muamelelere girişebilirler.

---

(11) ÖZSUNAY, s.149.

Derneklerin faaliyetlerini yürütebilmeleri için gereksinim duydukları gelirler Der. Kan. mad. 60'da belirtilen kaynaklardan sağlanır. Bunlar; üye aidatı, derneklerce yapılan yayınlar, tertiplenen piyango, balo, eğlence, temsil, konser, spor yarışması ve konferans gibi faaliyetlerden sağlanan gelirler; derneklerin mal varlığından elde edilen gelirler, bağışlar ve yardımlar; yardım toplama hakkındaki mevzuat hükümlerine uygun olarak toplanacak bağış ve yardımlardır. Derneklere yapılacak yardımın şartları dernekler kanununda (mad. 61) ayrıca belirtilmiştir.

Derneklerin tutmakla yükümlü oldukları kayıt ve defterler; üye kayıt defteri, karar defteri, gelen ve giden evrak defteri, gelir ve gider defteri, bütçe, kesin hesap ve bilanço defteri, demirbaş defteridir.

Siyasal partiler ile bazı meslekî kuruluşların hukuki statüleri dernek statüsüne benzemekle beraber, faaliyetleri ve işleyişleri özel yasalarla belirlenmektedir. Dernekler ve siyasi partiler topluma hizmet etme amacıyla faaliyetlerini yürütmelerine karşılık, sendikalar ve diğer mesleki kuruluşlar üyelerine hizmet etmeyi amaç edinmektedirler(12).

---

(12) KEPEKÇİ, s.6.

Faaliyetleri ve işleyişleri özel yasalarla belirlenen kuruluşlara, Ticaret ve Sanayi Odaları, Eczacılar Odaları, Barolar vb. ile bunların birliklerini örnek olarak gösterebiliriz.

2. Vakıflar

Genel bir tanımla vakıf, "fertlerin menkul veya gayri menkul bir kıymeti kendi rızasıyla şahsi mülkiyetinden çıkarıp, hayır maksadıyla, yine kendi rızasıyla tayin olunan şart ve hizmetlerin ifası için ebedi olarak tahsis etmesi" dir(13).

Medeni Kanununun 73. maddesinde vakıf, başlıbaşına bir varlığı olmak üzere, bir malın belirli bir amaca tahsisi olarak tanımlanmıştır.

Toplumsal yaşayışın çeşitli gereksinimlerini karşılamak üzere vakıflar kurulmuştur. Vakıfta bir amacın gerçekleştirilmesi için belli bir malın vakfa tahsis edilmesi gerekmektedir. Bu nedenle vakıflar varlıklı kişiler tarafından kurulabilir. Vakıflar toplumdaki sosyal eşitsizliklerin nisbeten giderilebilmesi için, devletin sosyal alanda yaptığı çalışmalara yardımcı nitelikte kuruluşlardır. Örneğin, bilimsel araştırmaların geliştiril-

---

(13) Davut AYDIN, Vakıflar ve Finansal Raporlama, Kasım, 1982, s.2.

mesi, bazı hastalıkların tedavisi veya önlenmesi, belediye ve kent sorunlarınının çözümü vb.

Vakıf kuranlar amacı belirlemede özgürdürler, yani istedikleri amacı seçebilirler. Vakfeden saptadığı amacı gerçekleştirmek üzere hangi malı veya malları tahsis ettiğini belirtmelidir. Tahsis edilen mal oranı amaçla orantılı olmalıdır ve amacı gerçekleştirmeye yetecek kadar mal tahsis etmelidir. Gelecekte yapılacak olan bağış ve yardımları düşünerek amaçla kıyaslandığında çok düşük kalan bir miktarda mal tahsis edilerek vakıf kurulamaz.

Vakfın amacı vakıf senedinin başlangıcında belirtilebileceği gibi, senet metninin içeriğinde de belirtilebilir. Amacın senet metninde belirtilmesi durumunda, dolaylı yoldan belirtilmesine rağmen açıkça anlaşılabilir olması ve kuşkuya düşülmeyecek kadar kesin olması gerekir.

Amacın belirsiz oluşu, hiç olmamasına eşittir(14). Bir malın, sadece "hayır işlerine" veya "kamu yararına yahut "istenilen herhangi bir husus için sarfedilmek üzere" tahsis edilmesi durumunda, amaçta gerekli belirlilik yoktur.

---

(14) Ahmet İŞERİ, Türk Medeni Kanununa Göre Vakıf (Tesis), Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları No: 238, s.35.

Vakfeden "ayır işlerine" vakıfta bulunurken bunun hangi tür hayır işi olduğunu açıkça belirtmesi gerekir. Çünkü hayır işi kavramı oldukça geniş olup, kişilerin görüşüne farklılık gösterilebilir.

Vakıf kuranın vakfa konu olan malları tahsis edebileceği amaç, tek bir amaç olabileceği gibi, birden fazla da olabilir. Birden çok amacın aynı zamanda birlikte bulunması durumunda, "karma vakıflar"dan sözedilir. "Ardaarda amaçlı" vakıflarda ise bir amaç diğerinin yerine geçebilir(15).

Vakfedene amaç seçiminde özgürlük tanınmıştır. Fakat bu özgürlük yine yasalarca sınırlandırılmıştır. Yasaya göre aşağıdaki amaçlarla vakıf kurulamaz(16).

- Kanunun emredici hükümlerine ve ahlakî ve milli menfaatleri aykırı,

- İmkansız amaçlarla,

- Siyasal düşünce ya da belirli bir ırk veya cemaat mensuplarını desteklemek gayeleriyle, vakıf kurulması yasaklanmıştır. Bu yasaklanmış amaçların dışında, herhangi bir sosyal veya iktisadi amaçla vakıf kurulabilir.

---

(15) ÖZSUNAY, s.388.

(16) AYDIN, s.3.

Vakıf senedinde belirtilmesi gerekli olan konular MK. mad. 75'de vakfın amacı, organları, amaca tahsis edilmiş mallar ve haklar, vakfın örgütü, konutu ve adının gösterilmesi gerekir (Vak. Tüz. 4) Bunların dışındaki konular vakfedenin isteğine bırakılmıştır, vakfeden istediği diğer konuları da vakıf senedinde belirtebilir.

2.1. Vakıfların Türleri

Tarihi gelişim süresi içinde kurulan vakıfları dört grupta toplamak mümkündür. 'Bunlar(17):

- Mazbut Vakıflar: Doğrudan doğruya Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından idare edilen vakıflardır.

- Mülhak Vakıflar: Mütevellisi tarafından idare edilen, gözetim ve denetimi Vakıflar Genel Müdürlüğü'nce yapılan vakıflardır.

- Cemaat Vakıfları: Yurduğumuzdaki azınlık vatandaşların dini, sosyal, kültürel gereksinmelerine cevap veren ve ait olduğu azınlık cemaati tarafından yönetilen ve Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün denetimi ve gözetimi altında bulunan vakıflardır.

---

(17) AYDIN, s.7.

- Yeni Vakıflar: Medeni Kanunun kabul ettiği 4 Ekim 1926 tarihinden sonra kurulan ve 1967 yılında 903 sayılı Kanunla yeniden düzenlenen vakıflardır.

Yukarıda sözkonusu edilen vakıflarla ilgili sayısal bilgiler şöyledir:

VAKIF SAYILARI

	<u>Adet</u>
Mazbut Vakıflar	5.047
Mülhak Vakıflar	437
Cemaat Vakıfları	176
Yeni Vakıflar	<u>730</u>
T o p l a m	6.390

2.2. Vakıf İle Dernek Arasındaki Farklar

- Dernekler belirli amacı gerçekleştirmeye yönelmiş kişilerin oluşturduğu kişi topluluklarıdır. Vakıf ise başlı başına bir varlığı olmak üzere bir malın belirli bir amaca tahsis edilmesidir(MK 73).

- Derneklerin kurulabilmesi için 7 kişinin toplu muamelesi gerekli olduğu halde; vakıf bir kişinin tek yönlü irade beyanında bulunmasıyla kurulabilir.

- Derneklerin kanuni organları Genel Kurul, Yönetim Kurulu ve Denetim Kurulu olmak üzere üç tanedir; Vakıf Yönetim Organı vakfın bir tane olan kanuni organıdır.

- Derneklerde Genel Kurul, derneğin amacı ve varlığı (mevcudiyeti) üzerinde karar almaya yetkili, özerk bir organ olduğu halde; vakıflarda yönetim organı sadece vakıf kuranın iradesini yerine getirmek ve vakfın amacına hizmet etmekle yükümlüdür. Bu organın vakfın amacını değiştirmeye ya da vakfı sona erdirmeye karar verebilmesi mümkün değildir(MK 80)(18).

- Derneklerde "üyeler" sözkonusu olduğu halde, vakıflarda "yararlananlar" sözkonusudur. Üyeler dernek faaliyetlerine aktif olarak katılırlar, vakıflardan yararlananların ise vakıf faaliyetlerinde ve yönetimlerinde söz hakkı yoktur.

- Bir kişi dernek tüzüğünde belirtilen koşulları taşıyorsa dilediği takdirde derneğe üye olabilir. Vakıfta ise vakıftan yararlanacak kişileri vakfedenin iradesi belirler.

3. Devlet Kuruluşları

Özel kesimdeki firmaların ekonomik faaliyetlerine egemen olan temel amaç, kârın azamileştirilmesidir. Zira, kâr elde edemiyen firmaların faaliyetlerine devam etme olanakları yoktur. Bu nedenle, gerçek firma davranışlarını

saptamaya çalışılan araştırmalarda bu amaç dışında, bazan bu amaçla çatışan çeşitli amaçlar bulunabilmesine rağmen, kâr azamileştirilmesinin firma davranışlarını açıklayan temel dürtü olarak kabulü yerinde bir soyutlamadır. Oysa, kamu kesiminde güdülen amaçlar bundan çok çeşitli ve geniştir. Bir başka deyişle, devlet kâr azamileştirilmesi gibi tek amaç değil, çok sayıda amacı birlikte gerçekleştirmek isteyen bir kurumdur(19).

Devletin faaliyet alanınının genişlemesi sonucunda, sosyal yaşamdaki rolü de artmıştır. Toplumun bazı gereksinmelerini karşılamak devlete düşen bir görevdir. Bu gereksinmelerin karşılanması için devlet bazı kuruluşları aracılığıyla ekonomik alanda faaliyette bulunurken kâr amacından çok sosyal amaçları ön planda bulundurur. Devletin kamu kuruluşları aracılığıyla gerçekleştirdiği faaliyetlerin finansmanı doğrudan doğruya yararlanan kişilere yüklenmediği, birincil amacın kâr elde edilmesi olmaması, bu faaliyetlerden toplumsal bir fayda elde edilmesi vb. nedenlerle devleti ve bazı kamu kuruluşlarını kâr amaçsız kuruluşlar olarak değerlendirebiliriz.

Kâr amacı gütmeyen kuruluşların gelirleri gönüllü bağış ve yardımlardan ibaret olmasına karşılık, devlet

---

(19) Özhan ULUATAM, Kamu Maliyesi, B.2, Ankara, s.7.

kuruluşlarının faaliyetleri zorunlu vergilerden elde edilen gelirlerle yürütülür(20).

Bir ülkede yurttaşların kamu hizmetlerinden yararlanması, tıpkı bir kulübün (ya da bir kooperatifin) üyelerinin kulüp ya da kooperatif hizmetlerinden yararlanmasına benzer. Kulüp üyeleri örgütlerinin sunduğu hizmetlerin maliyetini aidat ödeyerek karşılarlar. Kulübün sunduğu birçok hizmetleri üyeler ortaklaşa kullanır (tenis kortu, yüzme havuzu gibi). Kamu hizmetlerinde de maliyetler vergilerle karşılanır: hizmetlerin çoğu ortak tüketim konusudur (savunma, asayiş gibi). Ekonomik bakımdan kamu hizmetlerinin üretimi ile kulüplerin üyelerine sağladıkları hizmetler arasındaki benzerlik bir yandan ortak veya ödemesiz yararlanma bir yandan da maliyetin müşteri finansmanı yerine vergi/aidat finansmanına dayanması üzerinde toplanmaktadır. Yoksa devletin hizmetleri tekelci, zorlayıcı ve zorunlu nitelikleri ile bir kulübün üyelerine sağladığı hizmetlerden ayrılmaktadır. Kişiler yaşadıkları ülkeyi terketmedikçe, devletin verdiği kamu hizmetlerini öylece almak zorundadırlar; oysa kulüp üyeleri kulüplerini değiştirerek hizmetin niteliğini ya da ödedikleri aidat fiyatını değiştirebilirler(21).

---

(20) KEPEKÇİ, s.8.

(21) Kenan BULUTOĞLU, Erciş KURTULUŞ, Bütçe ve Kamu Harcamaları, İstanbul, 1981, s.5.

İ k i n c i B ö l ü m

K Â R A M A C I G Ü T M E Y E N K U R U L U Ş L A R D A M U H A S E B E S İ S T E M İ

I. TİCARİ İŞLETMELER İLE KÂR AMACI GÜTMİYEN KURULUŞLAR ARASINDA MUHASEBE UYGULAMALARI AÇISINDAN AYRICALIKLAR

Ticari kuruluşlarda ve kâr amacı gütmeyen kuruluşlarda uygulanan muhasebe ilkeleri arasında bazı ayrıcalıklar vardır. Bunlar beş ana grupta toplanabilir(22):

a. Ticari kuruluşlarda genel olarak "tahakkuk esası uygulanır; oysa kâr amacı gütmeyen kuruluşlarda "nakit esası" da uygulanabilir.

---

(22) Türkan ARIKAN, "Kâr-Amaçsız Kuruluşların Finansal Tabloları", İ.Ü. İŞLETME FAKÜLTESİ DERGİSİ, C.4, S.2 (Kasım 1975), s.245.

Tahakkuk esasına göre yapılan kayıtlarda, tahsilâtın ve ödemelerin yapılıp yapılmamasına bakılmaksızın gelirin hak edildiği, giderin ise katlanıldığı, diğer bir ifade ile gelir ve giderin gerçekleştiği muhasebe döneminde meydana geldiği kabul edilir(23). Bir hizmet karşılığı elde edilen gelirin kaydı, gelirin tahsil edilip edilmediğine bakılmaksızın, hizmet yerine getirilip, gelir elde etmek hakkı doğduğu zaman yapılır. Aynı şekilde giderlerde ödeme yapılmadan, doğduğu zaman gider olarak kaydedilir. İşletmelerin faaliyet hacimlerinin geniş olması durumunda tahakkuk esasına göre tutulan muhasebe kayıtları daha sağlıklı bilgi vermektedir. Çünkü bu sistem bir hizmet için yapılan harcamaların ayrıntılı envanterini, mal alınmadan veya hizmet yerine getirilmeden yapılmış peşin ödemeleri ve gelecekte yapılacak olan ödemeleri de gösterir.

Nakit esasına göre yapılan kayıtlarda, parasal bir giriş veya çıkış fiilen gerçekleştiği zaman işlem kayıtlara geçirilir, gelirin tahsil edilmesi veya giderin ödenmesi temel esastır. Faaliyetler sonucunda gelir veya gider tahakkuk ettiğinde herhangi bir kayıt yapılmaz.

Hesapların nakit esasına göre kaydedilmesi daha sade ve basit olup, işlemlerin izlenmesi kolaydır ve

---

(23) ÖZGÜR, s.150.

hesap sonuçlarının çıkarılıp değerlendirilmesi süratle yapılabilir.

Kâr amacı gütmeyen kuruluşlarında muhasebe işlemlerine konu olan faaliyet hacimlerinin geniş olmaması nedeniyle genellikle nakit esasına göre muhasebe kayıtları tutulmaktadır. Bazı kuruluşlarda nakit ve tahakkuk esasları birlikte uygulanmaktadır, gelir ve gider türlerine göre kayıt esasları da değişim göstermektedir. Kuruluşların faaliyet hacimlerinin genişlemesiyle tahakkuk esasına göre muhasebe de ağırlık kazanmaktadır.

b. Ticari kuruluşlarda ayrı fon hesapları kullanılması sözkonusu olmadığı halde, kâr amaçsız kuruluşlarda fon muhasebesi uygulanabilir. Bu kuruluşlarda, varlıklar bağış yapan kişi ya da kuruluşların koyduğu şartlara göre sınıflandırılır.

Ticari kuruluşlarda fon kavramı "işletmenin tasarrufu altında bulunan ve para ile ölçülebilen ekonomik kıymetleri"(24) ifade eder. Fonlarda oluşan değişiklikler fon akım tabloları aracılığıyla incelenir. Fon akım tabloları benimsenen fon kavramına göre değişiklik gösterir. Örneğin, en dar anlamıyla fon kavramı kasa ve bankalarda

---

(24) Özgül CEMALCILAR, Fonların Kaynakları ve Uygulanmaları Tablosu ile Para Akışı Analizleri, E.İ.T.İ.A., Yayını, No: 66/33, s.9.

bulunan hazır parayı ifade etmektedir, bu kavram benimsererek fon tablosu hazırlandığı takdirde para giriş ve çıkışlarını gösteren bir tablo elde edilir.

Kâr amacı gütmeyen kuruluşlar muhasebe sisteminde fon kelimesinin özel ve teknik bir anlamı vardır. Fon veya fon hesapları, belirli bir amaç için verilmiş veya tahsis edilmiş varlıklar ile bunların sağlanma kaynaklarını diğer amaçlar için verilen veya tahsis edilmiş kaynaklardan ayıran bir muhasebe birimidir(25).

Fonlar başlıca beş ana gruba ayrılabilir(26):

i. Genel (cari) fon: Bütün şartsız bağış ve gelirlerin toplandığı bu fon, yönetim kurulu tarafından kuruluşun amaçları doğrultusunda istenildiği gibi kullanılabilir.

ii. Sartlı Fonlar: Belirli bir amaç için kullanılmak üzere bağışlanmış olan fonlar bir grup altında toplanmalıdır.

iii. Geliri kullanılabilen fonlar: Bazı durumlarda, varlıkların sadece gelirlerinin kullanılması şartıyla bağış yapılabilir. Böyle bağışlar genellikle üç gruba ayrılabilir: a) Ana varlık ömrü boyunca bağışı yapan

---

(25) ŞANLI, Türkiye'deki ..., s.115.

(26) ARIKAN, s.246.

kişinin mülkiyetindedir, ancak, bu varlıktan sağlanan gelir kâr-amaçsız kuruluşun amaçları doğrultusunda kullanılabilir; b) Belirli bir zaman süresinden ya da belli bir olayın ortaya çıkışından sonra ana varlık kâr-amaçsız kuruluşun genel faaliyetleri ya da özel amaçlar için kullanılabilir (vasiyete bağlı bağışlar gibi), c) Ana varlık kâr-amaçsız kuruluşa bağışlanmış olmakla birlikte, geliri ömrü boyunca bağışı yapan kişiye ait olabilir.

iv. Yönetim kurulunca ayrılan fonlar: Bazı durumlarda kâr-amaçsız kuruluşun yönetim kurulu, belirli bir gelir sağlamak üzere genel fondan bir bölümü belli bir varlık grubu için ayırabilir. Ancak, bu gibi ayırımlar karışıklıklar da yaratılabilir.

v. Duran varlıklar fonu: Kâr amacı gütmeyen kuruluşun yönetim kurulu "genel fondan" "duran varlıklar fonu" ayırabilir. Bir görüşe göre, duran varlıklar derhal nakte dönüştürülemeyeceği ve giderler için kullanılamayacağı için "duran varlıklar fonu" ayrılması uygundur, diğer bir görüşe göre de, duran varlıklar da istenildiği zaman nakde dönüştürülebilir; bu gibi fon ayırımı karışıklıklar yaratabilir.

Fon muhasebesinde, belirlemiş farklı amaçların niteliklerine uygun fon hesapları oluşturulmaktadır. Fon hesaplarının aktif ve pasif kalemleri birbirlerini dengeleyenler.

c. Ticari kuruluşlarda duran varlıklar maliyet esasına göre bilançoda gösterilirler ve faydalı ömürlerine göre amortismanına tabi tutulurlar. Oysa kâr amaçsız kuruluşlarda, duran varlıklar ya gösterilirler ya da gösterilmezler.

Ticari kuruluşlarda duran varlıklar maliyet değerleri ile değerlendirilirler. Duran varlıklar bir yıl veya bir işleyiş devresini aşan süre içinde amortisman aracılığıyla paraya çevrilirler(27).

Kâr amacı gütmeyen kuruluşlarda duran varlıkların değerleri ticari kuruluşların duran varlıklarına oranla fazla bir tutarda olmadıkları için muhasebe kayıtlarında ya gösterilirler, ya da gösterilmezler. Bu kuruluşlarda duran varlıklarla ilgili üç uygulama görülür: a) Satın alındıkları zaman gider olarak kaydedilebilirler; b) Maliyet bedelleriyle varlık olarak aktifleştirilerek amortismanına tabi tutulabilirler; c) Satın alındıkları zaman gider olarak kaydedilebilirler, fakat bilançoda aktifler arasında gösterilebilirler(28).

d. Kâr amaçsız kuruluşlarda belirli sınırlamalar yoksa fonlar arasında transferler yapılabilir ve gelecek-

---

(27) Özgül CEMALCILAR, Genel Muhasebe Teori ve Uygulama, E.İ.T.İ.A. Yayın No: 102, Ankara, 1976, s.177.

(28) ARIKAN, s.246.

teki projeler için belirli ödenekler ayrılabilir. Ticari kuruluşlarda ise bu gibi transfer ve ödenek işlemleri kullanılmaz.

Ticari kuruluşlarda, kâr amacı gütmeyen kuruluşlardaki gibi fonlar arasında transfer ve ödenek işlemleri kullanılmaz. Kâr amacı gütmeyen kuruluşlarda dönem başında geçmiş yılların verilerinden yararlanılarak gelir ve giderler belirlenilerek bir bütçe hazırlanır. Fonlar için ayrılan gelirler ve giderler belirlidir. Kuruluş faaliyetlerinde saptanan sınırlar içinde kalmaya itina gösterilir. Eğer dönem içinde bir harcama fonu için ayrılan gelir bu fona yeterli olmazsa, tahmin edilemeyen giderler olursa kuruluşun yönetim kurulu başka bir fondan gelir transferi yapabilir.

Kuruluşun gelecekte gerçekleştirmeyi planladığı projeleri için ödenek ayrılabilir. Ödenek bir harcama olmadığı için ayrı bir hesapta fakat fon kalanının bir parçası olarak gösterilebilir. Aynı zamanda ödenek bir yükümlülük de değildir bu nedenle borçlar arasında da gösterilmemelidir.

e. Kâr amaçsız kuruluşlara para olarak ya da duran varlık, menkul kıymet, malzeme ya da hizmet olarak bağış yapılabilir. Oysa ticari kuruluşlarda bu gibi gelirler çok az görülür.

II. KÂR AMACI GÜTMİYEN KURULUŞLARDA MUHASEBE SİSTEMİNİN NİTELİKLERİ

1. Kâr Amacı Gütmeyen Kuruluşlarda Muhasebenin Gerekliliği

Muhasebe, finansal karakterdeki işlem ve olayları kaydetme ve sınıflama ilmi, bu işlem ve olayların anlamlı özetlerini yapma, analiz etme ve yorumlama, karar vermesi gerekli kişilere sonuçları açıklama sanatıdır(29).

Muhasebenin işlevi kuruluşun niteliğine göre değişmez. Kuruluş ticari bir kuruluşta olsa, kâr amacı gütmeyen bir kuruluş da olsa muhasebenin işlevlerinden birincisi, finansal karakterdeki olaylarla ilgili bilgilerin kaydedilmesi, aynı özellikte olanların sınıflandırılması ve mali raporlar halinde özetlenmesidir.

Toplanan bu bilgilerin analiz ve yorum ile kullanılabilir bilgiler haline getirilmesi muhasebenin ikinci işlevidir.

Muhasebe, bu iki işlevi tam olarak başarmakla, işletme ile ilgili taraflara, karar vermelerinde temel olacak bilgileri doğru iletmiş olur(30).

---

(29) CEMAİCİLAR, Genel Muhasebe Teori ..., s.4.

(30) Özgül CEMAİCİLAR, Genel Muhasebe, Teknik İlkeler ve Uygulama, Ankara, 1977, s.12.

Kuruluşla ilgili olarak karar vermeleri gereken kişiler, kuruluşun durumunu finansal raporlar aracılığıyla değerlendirerek alacakları kararı yönlendirirler. Kuruluşta tutulan muhasebe, düzenli ve istenilen verileri karşılayabilecek biçimde ise kuruluş hakkındaki değerlendirmeler daha isabetli olacaktır.

Kâr amacı gütmeyen kuruluşların faaliyetlerinin topluma yönelik olması nedeniyle kuruluşun hizmetlerini ve yararlarını kontrol etmek amacıyla muhasebeden yararlanılır. Muhasebe bilgilerinin, kuruluşun amaçlarını gerçekleştirilmesiyle ilgili tüm bilgileri içermesi halinde, finansal raporlara halkın güveni artar. Böylece, birçok yardım projesi halk tarafından desteklenir veya halkın mevcut ilgisi devam eder(31).

Kâr amacı gütmeyen kuruluşlarda saptanan amaca ulaşılması finansal başarıdan daha önce gelir. Muhasebe raporları aracılığıyla saptanan amaçlara ne derece ulaşıldığı, kuruluşun yönetim organının bu konudaki başarısı ölçülür.

Kuruluşların finansal yönetimi genellikle genel kurul ile yönetim kurulu arasında bölünmüş durumdadır. Genel kurul her kuruluş için en yetkili organ olduğu

---

(31) KEPEKÇİ, s.11.

için bütçe uygulamasını yönetim kuruluna devreder. Devredilen bu yetki ve sorumluluğun kurum amaçlarına yönelik olarak kullanılıp kullanılmadığı genel kurul tarafından denetlenir. Genel kurulun denetimi kuruluşun faaliyetlerini gösteren muhasebe kayıtları ve bunların özetlenmesi sonucunda düzenlenen raporlar aracılığıyla gerçekleştirilir. Bu raporlar aracılığıyla aynı zamanda kuruluşun yöneticilerinin varlıkların kullanımındaki başarı da değerlendirilir. Kuruluşların faaliyetlerinde kullanabilecekleri varlıklar belirli olduğu için elde bulunan varlıkların olabildiğince iyi değerlendirilmesi gerekir, bunun gerçekleştirilmesi de çoğu kez yöneticinin yetenek ve bilgisine kalmış durumdadır.

Kuruluşların faaliyetlerinin sonuçlarının kesin verilerle değerlendirilememesi nedeniyle kuruluş varlıklarının kötü niyetle kullanılması yöneticilerin veya bazı üyelerin kendilerine maddi menfaat sağlaması gibida söz konusu olabilir. Kuruluşların varlıklarının önemli kısmını üyelerin katkıları ve bağışları, yardımları oluştururlar. Üyeler bunların karşılığında herhangi maddi bir yarar beklemedikleri için katkıda buldukları kuruluşun güvenilir biçimde yönetildiğinden ve katkılarının en iyi biçimde kullanıldığından emin olmak isterler. Finansal raporlar aracılığıyla öğrenmek istedikleri sorular yanıtlanır. Raporların güvenilir olması ve yeterli bilgileri içermesi gerekmektedir. Bunun için de muhasebe

sisteminin bunları sağlayabilecek biçimde düzenlenmiş olması gerekir.

2. Kâr Amacı Gütmeyen Kuruluşlarda Muhasebe Uygulamasına Temel Olan Varsayımlar ve Esaslar

Muhasebenin işlevlerinin tam anlamıyla yerine getirilebilmesi için bilgilerin doğru ve güvenilir olması gerekir. Kuruluşla ilgili kişilere kuruluş hakkındaki değerlendirmelerin gerçeğe yakın olması için doğru ve güvenilir bilgiler iletilmelidir.

Bulgilerin sağlıklı olmasının yanısıra olayların kayıtlara geçirilmesinde de gerekli özenin gösterilmesi gerekir. Olayların kayıtlara yansıtılmasında düzenliliği sağlamak ve muhasebe bilgilerinden yararlanacak kişilere anlaşılır bir biçimde bilgi verebilmek için muhasebe ilkelerinden yararlanılır. Muhasebe ilkeleri finansal nitelikli olayların kayıtlara geçirilmesinde, işletmelerin özellikleri gereği karşılaşılabilecekleri sorunlara yön verebilecek bir kurallar topluluğudur.

Genel kabul görmüş muhasebe ilkeleri her türlü kuruluş için geçerli olmakla birlikte, kâr amacı gütmeyen kuruluşların nitelikleri gereği bu ilkeler tam anlamıyla uygulanamaz. Kâr amacı gütmeyen kuruluşlar toplumsal fayda sağlamaya yönelik faaliyetlerde bulduklarından, amaçlarının ticari kuruluşların amaçlarından farklı olması

nedeniyle finansal olaylar değişik bakış açılarından değerlendirilmektedir. Kâr amacı gütmeyen kuruluşların finansal raporlarının hesap verme yükümlülüğüne yönelik olması, kuruluşla ilgili kişilerin kuruluşa maddi katkılarının nasıl değerlendirildiğini göstermeye, ya da bunu yorumlayabilmeye temel olacak verileri sağlaması gereklidir. Kuruluş üyeleri yöneticileri kuruluşa destek olan kişiler yöneticilerin kuruluş amaçlarını gerçekleştirmedeki başarılarını değerlendirmek için muhasebe verilerini kullanırlar. Bu nedenlerle kâr amacı gütmeyen kuruluşların bu verileri sağlayabilecek bir muhasebe kayıt düzenini benimsemeleri gerekir.

Kâr amacı gütmeyen kuruluşlardaki muhasebenin amaçları ile ticari işletmelerdeki muhasebenin amaçları çok farklı olduğu için, muhasebeyi aynı varsayımlar ve ilkeler içinde uygulamak her iki alana zarar verebilir. Kâr amacı gütmeyen kuruluşlar için muhasebe varsayımlarının belirlenmesi ve bu varsayımlar üzerine ilkelerin yerleştirilmesi ticari işletmeler için yapılan denemelerden yararlanmak suretiyle daha kısa sürede gerçekleştirilebilir. Eğer bir kuruluştaki muhasebe uygulaması varsa, uygulama için kabul edilen ilkeler ve bu ilkelerin dayanağı olan bazı varsayımlar vardır. Kâr amacı gütmeyen kuruluşlar için sözkonusu olan varsayım ve esaslar şunlardır(32):

---

(32) KEPEKÇİ, s.15.

1. Fon kişiliği varsayımı,
2. Kuruluş faaliyetlerinin sürekli olduğu varsayımı,
3. Faaliyetlerin dönemsel olarak ölçülmesi varsayımı,
4. Paranın ortak bir ölçü birimi olduğu varsayımı,
5. Hasılat ve maliyetleri ölçme esasları.

2.1. Fon Kişiliği Varsayımı

Muhasebe işletmenin sahiplerinden ayrı, kendine öz bir kişiliği olduğu varsayımına dayanır. Kişilik kavramı bir işletmeyi, işletmenin bir bölümünü veya birbirleri ile ilişkisi olan işletmeler topluluğunu kapsayabilir. Uygun -kişi-nin seçimi ve sınırlarının saptanması mali tabloların amaçlarına ve rapor edilen bilgiyi kullanacakların ilgi nedenlerine bağlıdır(33).

Kişilik varsayımının üzerinde duruluşunun asıl nedeni, muhasebenin ilgi alanının tanımlanması suretiyle kuruluşun çeşitli işlemleri ile bunların finansal raporlarda gösterilecek niteliklerini belirlemektir(34).

Kâr amacı gütmeyen kuruluşlarda, yöneticilerin kaynakları etkin bir biçimde kullanması gerekir. Çünkü bu kuruluşların kaynakları bellidir -üye aidatları,

---

(33) CEMAİCİLAR, Genel Muhasebe Teori ..., s.17.

(34) KEPEKÇİ, s.15.

bağış, ve yardımlar vb.- yeni kaynak yaratma olanakları sınırlıdır. Muhasebe aracılığıyla yöneticilerin faaliyetleri denetlenmekte ve belirlenen amaca ulaşmadaki başarıları saptanmaktadır.

Aktiflerin kullanımında planlama ve kontrol gereği, devlet kuruluşları kadar kâr amacı gütmeyen kuruluşlar için de fon muhasebesi tekniklerinin kullanımını zorunlu kılar. Fon muhasebesinde, kuruluşun aktifleri fon olarak adlandırılan çeşitli muhasebe birimlerine bölünür. Kuruluşun işlemlerini kaydetmede ve özetlemede kendi kendini dengeleyen hesaplar grubu olarak işleyen fon kişiliği kavramı, muhasebecinin kişilik kavramına uygundur(35).

Fon, kurum yönetmeliklerine göre belirli bir amacın gerçekleştirilmesi için ayrılmış bir gelir grubudur. Bir fon hesabı, öyle bir bağımsız mali ve muhasebe birimidir ki bu fonla ilgili bütün aktif hesaplar ile borçlar rezervler ve diğer pasif hesaplar kendi içinde denge halindedir. Kontrol açısından her fonun bağımsız bir muhasebe birimi olmasının büyük bir önemi vardır. Çünkü, kanuni bir yetki ile toplanan ve belirli bir amaca tahsis edilmiş paranın kullanılmasını denetlemek, ancak fon hesapları yolu ile olabilir(36).

---

(35) KEPEKÇİ, s.16.

(36) ŞANLI, Kâr-Amaçsız ..., s.111.

2.2. Kuruluş Faaliyetlerinin Sürekli Olduğu Varsayımı

Kâr amacı gütmeyen kuruluşların genellikle faaliyetlerini belirli bir süre ile sınırlandırılmazlar, kuruluş faaliyetleri sürekli dir. Kuruluşlar planlarını yaparken kuruluşun gelecekte sürekli olarak faaliyet göstereceğini gözönüne alırlar. Kâr amacı gütmeyen kuruluşların amaçları topluma hizmet olduğu için muhasebe kayıtları kârın, gelir ve giderlerin saptanması amacıyla tutulmazlar. Kuruluşun faaliyet hacmi küçük çaplı ise nakit esası uygulanır. Faaliyet hacmi büyük olan kuruluşlarda yaygın olmamakla birlikte tahakkuk esası uygulanmakta, bazen ise faaliyetlerin niteliğine göre nakit ve tahakkuk esası birlikte uygulanmaktadır. Ticarî işletmelerde faaliyetlerin sürekli olduğu ilkesi sonucunda tahakkuk esası uygulanmaktadır. Çünkü faaliyetler birkaç dönemi kapsayabilir, yani bu mali dönemde başlanılan faaliyet, gelecek dönemde bitebilir.

2.3. Faaliyetlerin Dönemsel Olarak Ölçülmesi Varsayımı

Muhasebenin, işletmenin kontrolü ve planlamasını sağlama amaçlarına ulaşabilmesi için faaliyetlerin belirli devreler için ölçülmesi, sonucun gerekli raporlarla açıklanması gerekir(37).

---

(37) CEMALCILAR, s.19.

Kuruluşla ilgili kişilerin kuruluş hakkında bilgi sahibi olmasını sağlamak, faaliyetlerin gelişmelerini karşılamalı olarak inceleyebilmek için belirli dönemler için finansal raporların düzenlenmesi gereklidir. Finansal raporların düzenleneceği süre sözleşmede tüzük veya yönetmeliklerde kuruluşun özelliğine göre belirtilir.

Faaliyetlerin dönemsel olarak ölçülmesiyle kuruluşun yöneticilerini daha iyi biçimde denetleme olanağı elde edilir. Kâr amacı gütmeyen kuruluşlarda muhasebe aracılığıyla yöneticilerin başarısı, saptanan amaca ulaşma derecesi belirlendiği için bir dönem sonunda elde edilen verilerle, gelecek dönemin faaliyetleri planlanır. Örneğin bütçe hazırlanmasında geçmiş dönemlerin verilerine göre gelecek yılın tahmini bütçesi hazırlanarak, faaliyetler buna göre planlanır. Aynı zamanda yönetimin ilgili kişilere karşı hesap verme yükümlülüğünü yerine getirebilmesi için belli dönemler saptanmalıdır.

2.4. Paranın Ortak Bir Ölçü Birimi Olduğu Varsayımı

Muhasebe, yalnız para ile ifade edilebilen işlemleri bünyesinde toplar. Bu yönden muhasebe, yalnız belirli bir alanı kapsar. Örneğin, işletmede çalışanların sağlık durumlarını vb. kaydetmez. Bununla beraber, bu varsayımın yararı, birbirlerinden farklı birçok olayları ortak bir

değer ölçüsü ile açıklanabilir bir duruma getirmesidir(38).

Muhasebe kayıtlarının değişik ölçü birimleri üzerinden yapılması halinde kuruluş faaliyetlerinin ve hareket gören unsurların yapılarının birbirinden çok farklı olması nedeni ile, ölçme işleminin yapılabilmesi için bunların toplanmaları; aralarında bir seçim yapılabilmesi için karşılaştırılmaları imkansız hale gelir. Ayrıca devre sonunda bir devrelik faaliyetlerin değerlendirilmesi, önceki devrelerle kıyaslanması ve kontrolü mümkün olmaz(39).

Paranın ortak bir ölçü birimi olması, paranın zaman süreci içerisinde değişmeyen, sabit bir ölçü birimi olmasından dolayıdır. Zaman süreci içinde paranın değeri değişebilir, bu değişiklikler mal ve hizmet fiyatlarına yansiyarak maliyetler üzerinde değişikliklere neden olur. Yöneticilerin başarılarını değerlendirirken, yöneticinin karar verirken bulunduğu ortam da, daha sonra meydana gelen değişiklikler finansal tabloların karşılaştırılmasında göz önüne alınarak değerlendirme yapılmalıdır.

---

(38) ÖZGÜR, s.13.

(39) CEMALCILAR, s.18.

Kuruluşa destek olan kişiler bir değerlendirme aracı olarak, gider veya harcamaların faydasını para olarak ölçebilmelidirler. Kuruluşun gördüğü bir hizmetin değeri finansal raporlarında kantitatif olarak açıklanabilirse yararlıdır. Oysa bu verileri toplamak, muhasebecinin bilgi düzeyinin dışındadır. Öyleyse, bir hizmeti sağlamanın maliyeti hesaplanabilir. Bu da giderlerin ve harcamaların, kantitatif bir ölçü sağlaması için, fonksiyonel (kuruluşun amaçlarına uygun olarak) sınıflandırılmasını yapmak suretiyle olur. Kuruluşun sağladığı hizmetler için parasal olmayan ölçülerle birlikte hizmetlere göre bölüştürülen maliyetler faaliyetlerin verimliliği hakkında karara varmada yardımcı olabilir(40).

2.5. Hasılat ve Maliyetleri Ölçme Esasları

Birçok değişik uygulamaları bulunmakla beraber hasılat ve maliyetlerin doğuşunu kabul etme esasları üçe ayrılabilir(41):

- a. Nakit esası
- b. Tahakkuk etmiş hasılat ve harcamalar esası.
- c. Tahakkuk etmiş hasılat ve gider esası.

---

(40) KEPEKÇİ, s.19.

(41) KEPEKÇİ, s.21.

Nakit esasına göre yapılan kayıtlarda, işlemler parasal giriş veya çıkış fiilen gerçekleştiği zaman kaydedilir. Parasal olarak giriş gerçekleşmedikçe hasılat, çıkış gerçekleşmediği zaman da harcama doğmaz. Hasılat veya harcama tahakkuk ettiğinde kayıt yapılmaz. Nakit esasları genellikle küçük kuruluşlar tarafından uygulanır, bu kuruluşlarda tahakkuk muhasebesinin maliyetleri karşılanamayacak oranda faaliyet hacimleri dardır. Kâr amacı gütmeyen kuruluşlarda genellikle nakit esasları uygulanır.

Tahakkuk etmiş hasılat ve harcamalar esasında muhasebe kayıtları hasılatlar tahakkuk ettiğinde, harcamalar ise taahhüt edildiğinde yapılır. Kayıtların tutulmasında gelir veya giderin fiilen tahsil edilmesi veya ödemesi değil, tahakkuk edip kesinleşmesi esastır. Bu esasta harcamalar yapıldığı dönemde gider olarak kaydedildiği için örneğin bir sabit kıymet için yapılan gider dönem sonunda aktif kıymetlerde görülmez.

Harcama, bir varlık veya bir hizmet elde etmek için bir ödeme yapıldığında veya borçlanıldığında veya başka bir varlık elden çıkarıldığında sözkonusu olur. Harcama sonucu sağlanan ekonomik yarar harcamanın yapıldığı yalnız bir muhasebe dönemini ilgilendiriyorsa, harcama o muhasebe döneminin gideri olarak ifade edilir. Harcama sonucu sağlanan ekonomik yarar, gelecek muhasebe dönemlerinde de elde edilecekse, bu harcama varlıklar

şekline dönüşür ve bu tutarlar harcamanın yapıldığı muhasebe döneminde bir değer ölçüsü olan maliyet ile ifade olunur(42).

Tahakkuk etmiş hasılat ve giderler esasına göre, gelecek dönemlerde yarar sağlayacak mal ve hizmetler, elde edildiği dönemlerde yarar sağlayacak mal ve hizmetler, elde edildiği yıl aktif olarak kabul edilir ve gelecek dönemlerde aktifin hizmet gücü azaldıkça, aktifin bu yıpranması kayda alınır. Bu esasa göre, hasılatlar tahsil edildiği zaman değil, malın teslim edildiği veya hizmetin görüldüğü anda doğar. Giderler ödendiği zaman değil, hasılat elde etmek için katlanıldığında doğar(43).

---

(42) ÖZGÜR, s.148.

(43) KEPEKÇİ, s.22.

Ü ç ü n c ü B ö l ü m

K Â R A M A C I G Ü T M E Y E N K U R U L U Ş L A R D A M U H A S E B E N İ N Y A P I S I

I. HESAP PLANI VE DEFTER SİSTEMLERİ

Kâr amacı gütmeyen kuruluşlarda yönetimin hesap verme yükümlülüğünü yerine getirmesi ve faaliyetlerin denetlenmesi muhasebe aracılığıyla yapıldığı için buna uygun muhasebe kayıt sistemi olacaktır.

Fon muhasebesinin uygulanmasında, fon hesaplarının belirli bir amaç için verilmiş veya tahsis edilmiş varlıklar ile bunların sağlanma kaynaklarını diğer amaçlar için verilen veya tahsis edilmiş kaynaklardan ayıran bir muhasebe birimi olduğunu belirtmiştik.

Kâr amacı gütmeyen kuruluşlarda muhasebeden beklenen yönetimin hesap verme ve faaliyetlerin denetlenmesi için gerekli muhasebe verilerini fon muhasebesi aracılığıyla sağlayabilir.

Kuruluşun amaçlarını gerçekleştirmek için hangi kaynaklardan gelir elde ettiği bellidir. Hangi kaynakların hangi amacı gerçekleştirmede kullanılacağı saptanır. Bunlara uygun fon hesapları oluşturulur. Fon hesapları, kendi kendini dengeleyen hesap gruplarından oluşur. Her fon için muhasebeden beklenen verileri sağlayabilecek biçimde finansal raporların hazırlanması için aktiflerin, borçların, gelir ve harcamaların sınıflandırılmasını içeren bir hesap planı uygulanmalıdır. Amaçlara ulaşmadaki başarının değerlendirilmesi fon muhasebesi aracılığıyla yapılabilir.

Kâr amacı gütmeyen kuruluşlarda fon muhasebesinin yanı sıra bütçe muhasebesi de yer alır.

Kâr amacı gütmeyen kuruluşların faaliyetleri yıllık programlara göre yürütülmekte ve bunlara ilişkin değerler yıllık bütçelerde yer almaktadır. Bu işletmelerde bütçe, bir yandan kurumun finansal yönetimini kolaylaştırır ve gelişmesini belirler iken diğer yandan genel kurulun, yürütme organı üzerindeki denetimine olanak verecek bir amaç fonksiyonu görür. Yıllık bütçeler kurumun karar organlarından geçerek özellikle harcamalar yönünden uyulması zorunlu yazal belgeler haline gelirler(44).

---

(44) ŞANLI, "Türkiye'de ...., s.115.

Bütçenin gelir ve giderleri bir önceki yılın verileri gözönüne alınarak mümkün olduğu kadar gerçeğe yakın olarak tahmin edilir. Yıl içinde bir gider kalemine ayrılan tutar yeterli olmazsa diğer gelir kalemlerinden yönetim kurulu kararıyla aktarma yapılabilir. Bu konularla ilgili hükümler her kuruluşun kendi yönetmeliklerinde belirtilmiştir.

Kâr amacı gütmeyen kuruluşlarda bütçe değerleri, fiili faaliyet sonuçları kadar önemlidir. Bütçe dönemi başında hesapların açılışı tahmini bütçede saptanan tutarlarla yapılmakta ve dönem sonunda fiili faaliyet sonuçlarıyla karşılaştırmaya olanak vermektedir.

Bütçe muhasebesi içinde dönem başlarında yıllık bütçelerin tahmini gelir ve giderleri ayrı ayrı ilgili bütçe hesaplarına kayıt edilerek kurum yönetimine devredilen harcamalar yetkisi ile gelirlerin tahakkuku yapılır. Dönem sonlarında da fiili sonuçlardan elde edilen gelir ve gider değerleriyle bütçe hesapları kapatılarak, gerekli kıyaslamalara muhasebe içinde olanak hazırlanmış olur. Bu nedenle kâr amacı gütmeyen kuruluşların hesap planları, bütçe muhasebesi için gerekli hesapları da içine alır(45).

Bütçe muhasebesinin uygulamasına Eskişehir Ticaret Odasını örnek verebiliriz.

---

(45) ŞANLI, "Türkiye'de ...", s.116.

Odanın 1985 yılı gelir ve gider bütçesi aşağıda gösterilmiştir.

Odanın tutmakla yükümlü olduğu defter, makbuzlar ve fişler Muhasebe yönetmeliğinin II Kısımında belirtilmiştir.

Odada tutulan esas defter yevmiyeli defteri kebirdir(Ek.1). Yardımcı defterler ise;

Bütçe gelirleri defteri, bütçe fasılları itibariyle sahifelere ayrılmıştır. Sahifenin üzerinde o faslın bütçedeki miktarı kaydolunur. Sahifeler o faslın maddelerini gösteren sütunlara ayrılmış olup bu sütunlarda o maddenin adı ile bütçedeki gelir miktarı gösterilir. Tahsil edilen gelirler ait olduğu faslın sahifelerindeki madde sütununa tarih sırası ile geçirilir(Ek. 2).

Bütçe giderleri defteri, bütçe gelirleri defterinin karşılığıdır. Yapılan aktarmalar sahifenin başındaki ödenek miktarına eklenir(Ek. 2).

Muvakkat borçlular/alacaklılar defteri, odaya karşı borçlu/alacaklı bulunan kişi veya işletmelerin borçları için açılan hesapları kapsar(Ek. 3).

Bankalar cari hesap defteri, odanın çeşitli bankalardaki değişik hesaplarına ayrı sahifeler ayrılmak suretiyle düzenlenen defterdir. Bu defterdeki hesap bakiyeleri-

nin bankalardan gelen hesap özetleri ile uygunluğu araştırılır ve sağlanır(Ek 4).

Tahakkuk ve Takip Müfredat Defteri, odanın yapacağı tahakkuklar ile bu tahakkukların tahsilatını kaydetmek için tutulmaktadır(Ek. 5).

Demirbaş defteri, demirbaş hesabına kaydedilmesi gereken eşyanın takip edildiği defterdir(Ek. 6).

Odada kullanılan fişler ve diğer evrak ise, kasa makbuzu (Ek. 7), tahsilat bordrosu (Ek. 8), tahsil fişleri (Ek. 9), tediye fişleri (Ek.10), mahsup fişleri (Ek.11), kasa raporudur(Ek. 12).

Odada yapılan her tahsilat karşılığında bir makbuz verilir. Makbuzlar en az iki nüshadır ve her nüshası ayrı renktedir. Makbuzlar, seri itibariyle cilt ve sıra numarası taşırlar.

Makbuzsuz veya adi bir senetle tahsilat yapılamaz.

Her akşam yapılan tahsilat, tahsilat bordrosu ile vezneye yatırılır. Veznedar gerek doğrudan doğruya, gerekse tahsildarlar vasıtasıyla aldıkları paraları günü gününe ve sırası ile kasa raporuna kaydederler.

Tahsilatlar tahsil fişleri ile yapılır, sarfiyatlar ise tediye fişleri ile yapılır.

Yılbaşında tahmin edilmiş olan gelir ve gider hesapları yevmiyeli defteri kebirde ait oldukları hesaplara geçirilir, ve masraf hesapları tahmin olunan masraf hesabı karşılık yazılarak ve gelir hesapları da tahmin olunan gelir hesabı karşılık yazılarak kapatılır.

Tasarruf veya fazla gelirden dolayı sonuç hesabının alacak kalanı vermesi durumunda, kalan ihtiyatlar hesabına alacak kaydedilir. Masraf fazlası halinde ise ihtiyatlardan masraf fazlasını karşılayacak miktar bu hesabın alacağına, ihtiyaçlar hesabının borcuna kaydolunur.

Odaya ilişkin aylık mizan ve bilanço örnekleri Ek 13'dedir.

Kâr amacı gütmeyen kuruluşların tutmakla yükümlü oldukları defterler bu kuruluşların yönetmeliklerinde sıralanmıştır. Kuruluşlar için belirli bir muhasebe modeli geliştirilmediği için her kuruluş kendince uygun gördüğü bir modeli uygulamaktadır. Bu nedenle kuruluşlar için ortak bir hesap planı ve defter sistemi geliştirilmiş değildir. Kuruluşların amaçlarınının değişik olması nedeniyle muhasebe uygulamasında bir birliğin kurulması güçtür. Ancak her kuruluş kendi bünyesi içinde ortak bir muhasebe düzeni kurabilir, birliği aracılığıyla bunu yaygınlaştırabilir.

Örneğin, Türk Eczacıları Birliğinin-Bölge Eczacıları Odalarınınca değişik ölçülerde tutulan muhasebe işlemleri, gelir-gider tablosu ve dönem sonu itibariyle çıkarılan

bilançonun standart hale getirilmesi amacıyla hazırladığı muhasebe hesap planı aşağıda gösterilmiştir.

Türk Eczacıları Birliği Bölge Eczacıları Odası

Muhasebe Hesap Plânı:

M E V C U T L A R

1. KASA HESABI
2. BANKALAR HESABI
  - a. .... Bankası
  - b. .... Bankası

G E L İ R L E R

1. ÜYE AİDAT VE TAAHHÜTLERİ HESABI
  - a. Üyelerin Merkez Heyetine katılma payı
  - b. Üye Yıllık aidatlar
  - c. Eczane açma ve ruhsat harcı
  - d. Diğer gelirler
2. MATBU EVRAK SATIŞ GELİRLERİ HESABI
  - a. Recete Kayıt Defteri satışları
  - b. Uyuşturucu Defteri satışları
  - c. Personel Kayıt Defteri satışları
  - d. Stajyer Defteri satışları
  - e. Etiket ve Numaratör satışları
  - f. Sair Basılı Evrak satışları

3. YAYIN GELİRLERİ HESABI

- a. Bülten-Dergi ve Reklam gelirleri
- b. Mesleki Yayın ve Kitap satışları

4. SOSYAL FAALİYET GELİRLERİ HESABI

- a. Eczacılık Günü gelirleri
- b. Lokal gelirleri
- c.

5. MUHTELİF GELİRLER HESABI

- a. Alınan bağışlar
- b. Faiz gelirleri
- c.

ANBAR HESABI

- a. Matbu Evraklar (Defter sayımları)
- b. Etiket ve sayımları

GİDERLER HESABI

1. YATIRIM VE ONARIM GİDERLERİ HESABI

- a. Demirbaşlar alımları
- b. Sabit Kıymetler (binalar)
- c.

2. ZARURİ MASRAFLAR HESABI

- a. Kiralar
- b. Kırtasiye - PTT giderleri

c. Büro giderleri

3. MÜTEFERİK GİDERLER HESABI

a. Genel giderler

b. Seyahatlar

c. Yapılan bağışlar

4. MATBU EVRAK ALIM GİDERLERİ HESABI

a. Recete Kayıt Defteri alımları

b. Uyuşturucu Defter alımları

c. Personel Kayıt Defteri alımları

d. Stajyer Defteri alımları

e. Etiket ve Numaratör alımları

f. Sair Basılı Evrak alımları

5. PERSONEL GİDERLERİ HESABI

a. Ücret ve ikramiyeler

b. Sosyal yardımlar

c. Kıdem tazminatları

6. YAYIN GİDERLERİ HESABI

a. Bülten-Dergi ve Reklam giderleri

b. Mesleki Yayın ve Kitap alımları

7. KONGRE GİDERLERİ HESABI

a. Eczacılık Günü giderleri

b. Delege ağırlama giderleri

c. Seminer-Sempozyum giderleri

MERKEZ HEYETİ HESABI

- a. % 30 Katılma Payları
- b. FİP iştirak payları
- c. Alkol Karneleri

TAHAKKUK EDEN BORÇLAR HESABI

- a. Ödenecek Personel İstihkakları
- b. Ödenecek Personel Vergileri
- c. Ödenecek Personel SSK Primleri
- d. Diğer borçlar

GELİR - GİDER FAZLASI HESABI

- a. Dönem sonu bütçe fazlası
- b. Dönem sonu bütçe noksanı

II. FAALİYETLERİN MUHASEBELEŞTİRİLMESİ

Kuruluşun genel faaliyetlerinden doğan yükümlülükleri karşılama da kullanılacak ve harcanabilir nitelikte olan cari aktifler genel cari fonu oluşturur. Borç kalemleri ticari işletmelerdeki muhasebe uygulamasında olduğu gibi muhasebeleştirilir. Hasılat ve Harcama hesapları genel faaliyetlerde kullanılan likit aktiflerin akımını göstermek için açılır. Hasılat hesapları bu aktiflerin kaynaklarını, harcama hesapları ise bunların nasıl kullanıldığını gösterir, Tahakkuk etmiş gelirler ve harcamalar esasına göre, kâr amacı gütmeyen bir kuruluştaki genel cari fonla ilgili

muhasebe işlemlerinin tipik örnekleri aşağıda gösterilmektedir(46).

Gelir tahakkuk ettiğinde yapılacak yevmiye kaydı:

_____

Alacaklar Hs.

Gelirler Hs.

_____

Tahakkuk eden gelir tahsil edildiğinde,

_____

Kasa Hs.

veya

Bankalar Hs.

Alacaklar Hs.

_____

Harcamalar tahakkuk ettiğinde,

_____

Harcamalar Hs.

Borçlar Hs.

veya

Borç Senetleri Hs.

_____

Tahakkuk eden harcamalar ödendiğinde,

Borçlar Hs.

veya

Borç Senetleri Hs.

Kasa Hs.

veya

Bankalar Hs.

şeklinde kaydedilir.

Kâr amacı gütmeyen kuruluşların mal varlığına ait aktif, pasif, gelir ve gider hesapları aynen kâr amaçlı işletmelerde olduğu gibi hesap planında yer alır. Mal varlığı ile bütçe hesapları aynı yevmiye defterinde takip edilir. Örneğin;(47)

Faaliyet dönemi başında kabul edilen bütçeye göre 900.000 TL.lık harcamaya izin verilmiştir. Bu harcamanın 850.000 TL. lık kısmı bu yıl gelirleri ve 50.000 TL. lık kısmında mevcut fonlardan finanse edilmesine karar verildiğini kabul edersek, yapılacak kayıt:

Tahmin Edilen Gelirler Hs.	850.000.-
Genel Fon Hs.	50.000.-
Tahsisat Hs.	900.000.-

---

(47) ŞANLI, "Kâr . . . , s.112.

şeklinde olur.

Bütçe hesaplarının devre sonlarında kapatılması tahmin edilen gelirlerin fiilen tahsil edilen gelirlerle ve bütçeyle verilen yıllık tahsisatın, fiilen yapılan harcamalarla karşılaştırılması ile olur. Gerek gelirlerin ve gerekse harcamaların bütçelenmiş gelir ve harcamalardan farklı olması halinde kapatma kayıtlarının dengelenmesi fon hesabının borçlanması veya alacaklanması ile olur.

Gelir hesabının kapatılması:

Gelirler Hs.

Fon Hs.

Tahmin Edilen Gelirler Hs.

Harcamalar hesabının kapatılması

Tahsisat Hs.

Fon Hs.

Harcamalar Hs.

Bütçe muhasebesinin uygulanmadığı durumda, bir dönemin gelirleri harcamalarından fazla olduğunda dönem sonunda

yapılacak kapanış kaydı:

Gelirler Hs.

Harcamalar Hs.

Fon Hs.

Harcamalar gelirlerden fazla olduğunda,

Gelirler Hs.

Fon Kalanı Hs.

Harcamalar Hs.

Kâr amacı gütmeyen kuruluşlarda sabit kıymetlerin değeri ve önemi kuruluşlara göre farklılık göstermekle birlikte kurumun niteliği bu kıymetlerin muhasebe kayıtlarınının kâr amacı güden işletmelerin kayıtlarından farklılaşmasına neden olmuştur.

Kuruluşun faaliyetlerinin yürütülmesinde kullanılan sabit kıymetlerin miktarındaki artış, genel fonun aktiflerinden sağlandığı takdirde, sabit aktifler için harcanan tutar, genel fondan sabit kıymet yenileme ve geliştirme fonuna aktarılmalıdır. Bağış yapanlar veya vekilleri tarafından sabit kıymetlere ekleme yapılması amacıyla kullanımı sınırlandırılmış aktifler harcanmamış sabit kıymet

fonu yeni sabit kıymet satın alma ve mevcut sabit kıymetleri yenileme amacıyla kullanılacak para, menkul kıymet, alacak ve diğer aktiflerden oluşur. Bu aktifleri elde etmede doğan yükümlülükler muhasebe defterlerinde borç olarak görülür. Aktiflerle borçlar arasındaki fark harcanmamış sabit kıymet fonu kalınıdır(48).

Sabit kıymetin satın alınması işleminin muhasebeleştirilmesi sabit kıymetin kullanılacağı hizmet türü ve elde edilmiş biçimine göre kaydedilebilir. Bütçede tahsisatı mevcut bir sabit varlığın satın alınması halinde yapılan harcamanın nakit ilkesine göre dönem gideri mi, yoksa aktifleştirilecek bir değer olarak mı kabul edileceği belirlenebilir.

Kâr amacı gütmeyen kuruluşlarda maliyet muhasebesi uygulaması gelişmemiştir. Bunun nedenlerini şöyle sıralayabiliriz(49):

- Bu kuruluşların arz ettikleri hizmetlerle bu hizmetlerin maliyetleri arasında doğrudan bir ilişki olmadığı için, birim maliyetlerinde bulunmasına gerek görülmemiştir.

---

(48) KEPEKÇİ, s.33

(49) ŞANLI, "Türkiye'de ...", s.117.

- Bütçedeki tahsisatlar genellikle önceden tahmin edilen maliyetler ile belirlendiğinden maliyet muhasebesi verileriyle etkinliğin ölçülmesi düşünülmemekte ve sadece bütçe tahsisatının açılıp, açılmadığı aranan en önemli husus olmaktadır.

- Bunların yanısıra maliyet muhasebesi için yapılacak harcamaların faydasını aşacağı ve bu nedenle büyük yarar sağlamayacağı da ileri sürülmektedir.

Ayrıca bu kuruluşlarda kâr gibi başarıyı değerlendirmeye faktörü olmadığı için maliyetler ikinci planda kalmaktadır.

II. FİNANSAL TABLOLAR

Muhasebenin amacına ulaşması için finansal raporların, karar vericilerin bilgi gereksinimini karşılayacak ve kurumun yapısı niteliğini yansıtacak biçimde düzenlenmesi gereklidir. Kâr amacı gütmeyen kuruluşların finansal raporlarının nitelikleri aşağıda belirtilmiştir(50).

- Kurumun belirli faaliyetleri için oluşturduğu fonlar ile fonların aktif ve pasifleri finansal raporlarda açık bir şekilde gösterilmelidir.

- Kurumun finansal durumunu bir bütün olarak görebilmek için farklı amaçlara hizmet etse bile fonlar, konsolide finansal raporlar içinde birleştirilmelidir.

---

(50) ŞANLI, Türkiye'de ..., s.117.

- Aktiflerin kasnif edilmesinde varlıkların kullanılmasını sınırlayan belirli kısıtlamalar mutlak olarak dikkate alınmalıdır.

- Faaliyet sonuçları mümkün olduğu ölçüde tahakkuk ilkesine göre belirlenmiş olmalıdır.

- Faaliyetleri değerlemek için gelir ve giderler, faaliyet türlerine göre tasnif edilmeli ve gerekli kıyaslamalara olanak tanınmalıdır.

- Kurumun öz kaynaklarında bütçe dönemi sonunda meydana gelen değişmelerin açık bir şekilde görülebilmesi için fon bakiyesinde değişmeler tablosu düzenlenmelidir.

Uygulamada finansal tabloların hazırlanışında bir birlik görülmemektedir. Her kuruluş kendi faaliyetlerine göre tablo düzenlemektedir. Kuruluşlar dönem sonunda bir bilanço hazırlamakta, fakat gelir ve giderlerin gösterildiği bir tablo kuruluşların bazısında kullanılmaktadır. Bunun hazırlanışı da kuruluşun faaliyetine göre değişiklik göstermektedir. Gelirlerin ve giderlerin gösterildiği çeşitli kuruluşlara ait tablo örnekleri Ek 14'de görülmektedir.

Kuruluşlarda bütçe muhasebesi uygulanmamakla beraber, bütçe hazırlanmaktadır. Dönem başlarında tahmini bütçe hazırlanmakta ve bu bütçe verileri fiili sonuçlarla karşılaştırılarak, yönetimin başarısını değerlendirmek

amacıyla kullanılmaktadır. Çeşitli kuruluşların bütçe örnekleri Ek 15'de görülmektedir.

Sendikalar Kanunda yapılan değişiklikten sonra sendikaların muhasebesi merkezde tutulmakta gelirler merkezde toplanarak, şubelere giderleri karşılamak üzere gelirlerden ödenek verilmektedir. Bu nedenle sendikaların her şubeleri için gider fasılları itibariyle bütçe hazırlanmaktadır. Örneğin DEMİRYOL-İŞ sendikasının Eskişehir şubesine ait bütçe Ek 16'dadır.

Çeşitli kuruluşların bilançoları Ek 17'de görülmektedir. Kuruluşlar faaliyetleri değişik alanlarda olduğu için, bilanço kalemleri de her kuruluşun bünyesine göre değişiklik göstermektedir.

Uygulamada fon muhasebesi pek fazla kullanılmamakla beraber, fon muhasebesinin uygulandığı durumlarda finansal tablo örnekleri aşağıdaki gibi olacaktır(51).

Sağlık Derneğinde fon muhasebesinin uygulandığını, şartsız ve şartlı fonları bulunduğunu kabul edelim. Kolonlu tablolar kullanmak suretiyle şartsız ve şartlı fonlardan sağlanan gelir-gider fazlalarını ayrı ayrı izlemek mümkündür. Tablo I varsaydığımız sağlık derneğinin 1974

---

(51) ARIKAN, s.252.

yılına ait Gelir-Gider ve Fon Kalanlarında Değişmeler Tablosunu, Tablo II ise "Bilanço"sunu yansıtmaktadır. Bu tablolardan her bir fondan sağlanan gelirler; her bir fonla ilgili giderler; fonun gelir-gider fazlası; her bir fonun yıl sonundaki kalanları izlenebilmektedir.

TABLO I

SAĞLIK DERNEĞİ GELİR-GİDER VE FON KALANLARINDA
DEĞİŞMELER TABLOSU

31 Aralık 1974'de Son Bulan Yıl

	Ş a r t s ı z		Ş a r t l ı		
	Genel fon (TL)	Yönetim kurulunca ayrılan fon (TL)	Özel Amaçlı fon (TL)	Geliri kullanılan fon (TL)	Toplam fonlar (TL)
GELİRLER					
Bağışlar	200.000		100.000	50.000	350.000
Üye giriş aidatı	1.000				1.000
Üye aidatı	50.000				50.000
Faiz gelirleri	10.000				10.000
Kitap satış hasılatı	20.000				20.000
Seminer hasılatı	110.000				110.000
Menkul kıymet gelir.				10.000	10.000
Toplam Gelirler	391.000	-	100.000	60.000	551.000
GİDERLER					
Personel ücretleri	100.000				100.000
Kira gideri	20.000				20.000
Genel idare gideri	30.000				30.000
Kitap basım gideri	15.000				15.000
Seminer gideri	80.000				80.000
Diğer giderler	5.000				5.000
Bataklık projesi			80.000		80.000
Techizat Amortismanı	10.000				10.000
Toplam giderler	260.000	-	80.000	-	340.000
GELİR FAZLASI	131.000	-	20.000	60.000	211.000
Yıl başında fon kalanı	150.000	50.000	20.000	500.000	720.000
Fonlar arası transfer	(50.000)	(50.000)	-	-	-
Yıl sonunda fon kalanı	231.000	100.000	40.000	560.000	931.000

TABLO II

SAĞLIK DERNEĞİ BİLANÇOSU

31 Aralık 1974

	Ş a r t s ı z		Ş a r t l ı		
	Genel fon (TL)	Yönetim kurulun ca ayrı lan fon	Özel amaçlı fon	Geliri kullanı labilen fon	Toplam fonlar
Kasa	6.000				6.000
Bankalar	125.000		45.000	55.000	225.000
Alacaklar	20.000				20.000
Menkul Kıymetl.		50.000		500.000	550.000
Duran Varlıklar	220.000				220.000
(-) Birikmiş Amortisman	(40.000)				(40.000)
Fonlar arası borç (alacak)	(60.000)	50.000	5.000	5.000	-
Toplam aktifler	271.000	100.000	50.000	560.000	981.000
(-) Borçlar	(40.000)		(10.000)		(50.000)
Fon kalanı	231.000	100.000	40.000	560.000	931.000

V. C.
Yükseköğretim Kurulu
Dokümantasyon Merkezi

S O N U Ç

Kâr amacı gütmeyen kuruluşlar toplumsal yapı içerisinde fonksiyonlarıyla orantılı bir önem derecesine sahip değildirler. Kuruluşların amaçlarının bazı toplumsal gereksinmelere cevap veren sosyal amaçlar olması nedeniyle toplumsal fonksiyonları oldukça önemlidir.

Kâr amacı gütmeyen kuruluşlarda kuruluşların başarı derecesini belirleyecek kâr gibi bir ölçüt olmadığı için, kuruluşun amaçlarına ne derece ulaştığını, yöneticilerinin başarısını ve sınırlı olan kuruluş kaynaklarının etkinlikle kullanıp kullanılmadığını belirlemeye yarayacak olan kesin bir ölçüt yoktur. Bu nedenle gerekli verileri sağlamak için muhasebe sistemleri önem kazanmaktadır. Fakat kuruluşlar muhasebenin fonksiyonlarına önem vererek kuruluş için gerekli verileri sağlayacak olan muhasebe sistemini uygulamamaktadırlar. Kâr amacı gütmeyen kuruluşların muhasebe sistemlerinin temel özelliği olan bütçe muhasebesi

ve fon muhasebesi gelişmemiştir ve kuruluşlarca yaygın olarak uygulanmamaktadır.

Kâr amacı gütmeyen kuruluşlarda muhasebeye yeterince önem verilmediğinden özellikle faaliyet alanları dar olan kuruluşlarda muhasebe kayıtları, kuruluşun yönetiminde yer alan ve yeterli muhasebe bilgisine sahip olmayan kişilerce tutulduğu için kuruluşun özelliğine uygun muhasebe sistemi kurulamamaktadır. Dolayısıyla bu kuruluşların finansal raporları kuruluşlarla ilgili verileri ve denetim fonksiyonunu yerine getirmek için gerekli bilgileri sağlayabilecek bir yapıda değildir.

Kuruluşların muhasebe düzeniyle ilgili olarak uyulması gerekli ilkelerin uygulanmasını sağlamak amacıyla kuruluşların muhasebe yönetmeliklerinde, bu ilkelere yer verilmemiştir. Kuruluşların yönetmeliklerinde tutulması gerekli olan defterler ve belgeler sayılmaktadır fakat kuruluşlara ilişkin muhasebe modeli olmadığı için kuruluşların yapılarına uygun muhasebe sistemi uygulanamamaktadır.

Farklı amaçları benimseyen kuruluşların muhasebelelerinde bir birlik yoktur, her kuruluş farklı muhasebe sistemleri uygulamaktadır. Bu nedenle kuruluşların finansal raporlarında bir birlik yoktur.

Y A R A R L A N I L A N K A Y N A K L A R

- ANSAY Tuğrul : Adi Şirket, Dernek ve Ticaret Şirketleri, Ankara, 1967.
- ARIKAN Türkân : "Kâr-Amaçsız Kuruluşların Finansal Tabloları", İ.Ü. İŞLETME FAKÜLTESİ DERGİSİ, C.4, S.2 (Kasım 1975).
- AYDIN Davut : Vakıflar ve Finansal Raporlama. Kasım - 1982.
- BEKTÖRE Sabri : Genel Muhasebe. T.C. Anadolu Üniversitesi Yayınları No: 87, Açıköğretim Fakültesi Yayınları No: 32, Eskişehir, 1985.
- BULUTOĞLU Kenan -
KURTULUŞ Erciş : Bütçe ve Kamu Harcamaları. İstanbul, 1981.

- CEMALCILAR Özgül : Genel Muhasebe Teori ve Uygulama.
E.İ.T.İ.A. Yayın No: 102, Ankara
1976.
- CEMALCILAR Özgül : Genel Muhasebe Teknik İlkeler ve
Uygulama. Ankara, 1976.
- İŞERİ Ahmet : Türk Medeni Kanuna Göre Vakıf (Tesis).
Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi
Yayınları, No: 238.
- KEPEKÇİ Celâl : Kâr Amacı Gütmeyen Kuruluşlarda
Muhasebe Sisteminin Özellikleri ve
Sendikalarda Muhasebe Uygulaması,
Eskişehir, 1981.
- ÖZGÜR Feridun : Muhasebe İlkeleri, İstanbul Üniver-
sitesi, İstanbul, 1981.
- ÖZSUNAY Ergun : Medeni Hukukumuzda Tüzel Kişiler.
Tüzel Kişilerin Genel Teorisi, Der-
nekler, Vakıflar. İstanbul Üniver-
sitesi Yayınları No: 2443, Hukuk
Fakültesi Yayınları No: 549, İstan-
bul, 1982.
- ŞANLI Çetin : "Kâr-Amaçsız İşletmeler Muhasebesi",
İ.Ü. İŞLETME FAKÜLTESİ DERGİSİ, C.2
S.2 (Kasım 1973)

ŞANLI Çetin

: "Türkiye'de Kâr-Amaçsız İşletmelerin
Muhasebe Eğitimi Sorunları", II. TÜRKİYE MUHASEBE EĞİTİMİ SEMPOZYUMU.
Muhasebe Eğitimi Derneği Yayınları
No: 1, İzmir, 1980.

ULUATAM Özhan

: Kamu Maliyesi, B.2, Ankara

1985 YILI GİDER BÜTÇESİ

EK 2

F A S L E	M A D D E	1984 YILI MADDE MÜFREDATI	1984 YILI SARFIYAK (FİİLİ)	1985 YILI MADDE MÜFREDATI
1	PERSONEL GİDERLERİ	17.346.000.-	12.713.384.40.	18.574.000.-
	1. Memur ücretleri	4.888.000.-	4.180.890.-	5.600.000.-
	2. Ödenekler	3.275.000.-	2.621.732.-	3.723.000.-
	3. Sözleşmeli personel	2.100.000.-	785.700.-	1.140.000.-
	4. Sigorta primi	2.100.000.-	1.608.963.-	2.400.000.-
	5. Çocuk zammı	145.000.-	142.850.-	300.000.-
	6. Fazla mesai ücretleri	1.000.000.-	-	1000000.-
	7. İkramiye	-	-	1.150.000.-
	8. Tazminatlar	286.000.-	280.000.-	516.000.-
	9. Çalışmayan es yardımı	102.000.-	92.400.-	145.000.-
	10. Yakacak yardımı	1.620.000.-	1.496.000.-	3.000.000.-
	11. Tedavi masrafları	550.000.-	450.599.40	500.000.-
	12. Ajanlık	1.280.000.-	1.053.750.-	-
11	HUZUR HAKLARI	2.300.000.-	1.584.400.-	3.150.000.-
	1. Meclis huzur hakları	1.000.000.-	855.100.-	1.500.000.-
	2. Yönetim kurulu huzur Hk.	900.000.-	729.300.-	1.250.000.-
	3. Komisyon huzur hakları Meslek komitesi huzur Hk.	400.000.-	-	400.000.-
111	İDARE GİDERLERİ	9.107.000.-	6.970.924.25	10.293.000.-
	1. Seyahat ve yol masf.	700.000.-	483.885.-	1.000.000.-
	2. Kasa tazminatı	72.000.-	72.000.-	108.000.-
	3. Seçim masrafları	500.000.-	362.475.-	100.000.-
	4. Kırtasiye ve matbu	1.075.000.-	1.006.474.50	1.500.000.-
	5. Personal giyim masrafı	300.000.-	239.000.-	500.000.-
	6. Telefon	500.000.-	451.025	650.000.-
	7. Elektrik	300.000.-	205.337.20	300.000.-
	8. Posta, telgraf, damga pulu	375.000.-	239.823.05	300.000.-
	9. Temsil masrafları	2.400.000.-	2.333.185.50	3.500.000.-
	10. Kiralar	-	-	-
	11. Yakacak	700.000.-	362.150.-	500.000.-
	12. Kitap, gazete, mecmua abone	100.000.-	68.900.-	100.000.-
	13. Dava ve icra masrafları	300.000.-	284.280.-	200.000.-
	14. Mütafferrik masraflar	150.000.-	116.461.-	150.000.-
	15. Gayri melhuz masraflar	10.000.-	7.600.-	10.000.-
	16. Sigorta sandığı	-	-	-
	17. Türlü vergiler	250.000.-	104.270.-	200.000.-

18. Sigorta bedelleri	75.000.-	22.000.-	75.000.-
19. Tamirat	1.000.000.-	495.313.-	1.000.000.-
20. Alelumum reddiyat	100.000.-	12.572.-	100.000.-
21. Ajanlık	200.000.-	103.905.-	-
IV SERGİ, FUAR, KONGRELER	800.000.-	-	800.000.-
1. Kongreler	100.000.-	-	100.000.-
2. Sergiler ve fuarlar	300.000.-	-	300.000.-
3. Etüd ve araştırma	400.000.-	-	400.000.-
SABİT KIYMETLERE YATIRIMLAR	3.750.000.-	394.330.-	13.250.000.-
1. Gayrimenküller	500.000.-	-	10.000.000.-
2. Tesisat	250.000.-	16.330.-	250.000.-
3. Demirbaşlar	2.500.000.-	378.000.-	2.500.000.-
4. Mefruşat	500.000.-	-	500.000.-
YAYIN GİDEKLERİ	1.000.000.-	983.880.-	1.450.000.-
1. Oda bülteni	-	-	1.250.000.-
2. Oda gazetesi	800.000.-	784.880.-	-
3. Diğer Yayınlar	200.000.-	199.000.-	200.000.-
I YARDIMLAR	1.100.000.-	150.000.-	3.000.000.-
1. Mesleki tedrisat	-	-	-
2. Hayır kurumlarına	100.000.-	-	500.000.-
3. Diğer sosyal yardımlar	1.000.000.-	150.000.-	2.500.000.-
MASRAFLAR TOPLAMI	35.403.000.-	22.796.918.65	50.517.000.-
II KANUNİ AİDATLAR	6.841.597.20	6.478.020.10	11.331.600.-
1. Birlik aidatı	4.104.800.20	3.741.398.10	6.700.000.-
2. İGEME Aidatı	855.000.-	854.825.-	1.263.000.-
3. T.S.E. Aidatı	1.122.419.-	1.122.419.-	2.010.000.-
4. M.P.M. Aidatı	748.278.-	748.278.-	1.340.000.-
5. M.T.O. Aidatı	7.500.-	7.500.-	15.000.-
6. İ.K.V. Aidatı	3.600.-	3.600.-	3.600.-
İHTİYAT AKÇESİ	34.101.80	20.697.-	50.152.-
YEKÜN :	42.278.699.-	29.295.635.75	61.898.752.-

1985 YILI GELİR BÜTÇESİ

F A S L I	M A D D E	GELİRİN NEVİ	1984 YILI	1984 YILI	1985 YILI
			MADDE MÜFREDATI	GELİRİ (FİİLİ)	MADDE MÜFREDATI
I		KAYIT ÜCRETLERİ-YILLIK AİDAT	14.870.500.-	15.232.575.-	18.904.750
		1.Fevkalade derece	1.850.000.-	1.725.000.-	1.750.000-
		2.Birinci derece	1.790.000.-	1.697.500.-	1.685.000-
		3.İkinci derece	410.000.-	367.500.-	435.000-
		4.Üçüncü derece	440.000.-	907.500.-	1.165.000-
		5.Dördüncü derece	860.000.-	1.422.500.-	2.178.000-
		6.Beşinci derece	300.000.-	511.250.-	646.500-
		7.Altıncı derece	30.750.-	25.000.-	37.250-
		8.Yedinci derece	1.330.000.-	1.788.000.-	2.257.250-
		9.Sekizinci derece	680.000.-	770.450.-	1.164.500-
		10.Dokuzuncu derece	2.470.000.-	2.384.500.-	3.121.250-
		11.Onuncu derece	2.450.000.-	2.185.875.-	3.131.000-
		12.Onbirinci derece	1.283.000.-	849.750.-	1.334.000-
		13.Ajanlık	976.750.-	597.750.-	----
11		MUNZAM AİDAT	8.000.000.-	8.484.058.-	9.250.000-
		Ticari kazançlardan	7.000.000.-	7.250.305.50	8.250.000-
		Kurumlar vergisinden	500.000.-	633.752.50	1.000.000-
		Ajanlık	500.000.-	-----	-----
111		VESİKA HARÇLARI	1.220.500.-	1.535.054.-	1.420.500-
		1.Her nevi sahadetnameler	150.000.-	178.000.-	200000-
		2.Fatura tasdikleri	150.000.-	417.844.-	300.000-
		3.Kayıt, tescil ve diğer ücretler	750.000.-	780.360.-	800000-
		4.Mukavele ve taahhütnameler	-	-	-
		5.İmza tasdikleri	120.000.-	119.250 -	120.000-
		6.Kefalet harçları	500.0	-	500-
		8-Ajanlık	50.000.-	38.800.-	-

IV	YAPILACAK HİZMETLER KARŞILIĞI ALINACAK ÜCRETLER	15.000.-	8.300.-	13.500.-
	1. 5590 sayılı kanuna göre alinacak ücret	5.000.-	-	5.000.-
	2. Rayiçler	7.500.-	8.300.-	8.500.-
	3. İhraç teşvil harcı	-	-	-
	4. Ajanlık	2.500.-w	-	-
V	MİSİL ZAMLARI, PARA CEZALARI	302.001.-	253.710.40	300.001.-
	1. Kaydiye ve yıllık aidattan	200.000.-	151.735.-	200.000.-
	2. Cezalar	1.-	-	1--
	3. Munzam aidattan	100.000.-	101.975.40	100.000.-
	4. Ajanlık	2.000.-	-	-
VI	YAYIN GELİRLERİ	150.000.-	775.000.-	1.000.000.-
	1. Oda mecmuası	-	-	-
	2. Oda gazetesi	-	-	-
	3. Bülten reklam bedelleri	150.000.-	775.000.-	1.000.000.-
VII	TÜRLÜ GELİRLER	12.560.000.-	34.702.708.66	28.460.000.-
	1. Banka faizleri	11.200.000.-	32.086.505.66	27.000.000.-
	2. Sair gelirler (daşınık)	150.000.-	232.300.-	250.000.-
	3. Tahsis, Tevziat hissesi	100.000.-	160.198.-	200.000.-
	4. Teberru ve yardımlar	-	-	-
	5. Tahvil kuponlarından al.	110.000.-	1.207.500.-	110.000.-
	6. Gayri menkul kiraları	800.000.-	1.137.500.-	1.000.000.-
	7. Ajanlık	300.000.-	1.086.205.-	-
VIII	BORSADA KAYITLI OLMAYANLARDAN ALINAN ÜCRETLER (Odamızla ilgili değildir)			
IX	TAHSİL EDİLECEK ALACAKLAR	3.930.000.-	2.794.344.44	2.550.000.-
	1. Kayıt ücretleri ve Aidatlardan	2.000.000.-	1.278.375.-	1.000.000.-
	2. Munzam aidattan	950.000.-	858.993.75	1.000.000.-
	3. Borsa ücretlerinden	-	-	-
	4. Gecikme zammı	900.000.-	632.244.92	500.000.-
	5. Sair varidattan	50.000.-	-	50.000.-
	6. Ajanlık	30.000.-	24.730.77	-
X	BAĞIŞ VE YARDIMLAR	1.-	-	1.-
	YFKÜN.....	41.048.002.-	63.785.750.50	61.898.752.-

EK 3

BORÇLU

TARİH	MADDE No	İ Z A H A T	Müfredat		İcmal	
			Lira	K	Lira	K

ALACAKLI

TARİH	MADDE No	İ Z A H A T	Müfredat		İcmal	
			Lira	K	Lira	K

TARİH	MAD.	İ Z A H A T	BORÇ		ALACAK		BAYİYE	
			Lira	K	Lira	K	Lira	K

EK 7

....	<u>KASA MAKBUZU</u>	Cilt veya serino, No.....
<u>Sicil No</u>	.....LİRA .....KURUŞ	<u>Tarihi</u>
Kimden alındığı :		
Ne için alındığı :		
Yukarıda yazılı .....Lira.....kuruş Tahsil edilmistir.		
TAHSİLDAR	VEZNEDAR	RESMİ MÜHÜR

EK 12

KASA RAPORU

TARİH : .....

TAHSİLAT			TEDİYAT		
FİŞ NO	Lira	KR	FİŞ NO	Lira	KR
Tahsilat Yekünü			Tediyat Yekünü		
Evlki Bakiye			Kasa Mevcudu		
Yekün			Yekün		

EK-13

ESKİŞEHİR
TİCARET ODASIKATI
AYLIK UMUMİ MİZAN
(ARALIK 1984 Hesabı)

Hesap No ve Hesap İsimleri	Porç		Alacak		B A K İ Y E			
	Lira	Kr	Lira	Kr	PORÇ		ALACAK	
					Lira	Kr	Lira	Kr
01.Tahmin Olunan Gelirler	41.048.002	-	41.048.002	-	-	-	-	-
02.Tahmin Olunan Giderler	41.048.002	-	41.048.002	-	-	-	-	-
03.Kasa Hesabı	182.357.745	51	182.353.632	83	4.112	68	-	-
04.Umumi Masraf Hesabı	42.656.699	-	42.656.699	-	-	-	-	-
05.Borçlu Muvakkat Hesabı	14.737.723	25	4.212.583	75	10.525.139	50	-	-
06.Alacaklı Muvakkat Hesabı	16.005.997	13	24.623.201	15	-	-	8.617.204	02
07.Sabit Kıymetler Hesabı	7.414.623	60	-	-	7.414.623	60	-	-
08.Umumi Varidat Hesabı	69.262.893	72	69.262.893	72	-	-	-	-
09.İhtiyatlar Hs.	1.711.889	-	77.801.506	36	-	-	76.089.617	36
10.Bankalar Hesabı	211.277.732	23	134.772.247	13	76.505.485	10	-	-
11.Hisse Senedi Tahvilat Hesabı	627.600	-	-	-	627.600	-	-	-
12.Ajanlık Hesabı	1.747.485	77	1.747.485	77	-	-	-	-
13.Geçmiş Sene Aidat Alacakları	2.742.103	75	13.112.243	25	-	-	10.370.139	50
14.Netice Hesabı	37.899.718	67	37.899.718	67	-	-	-	-
YEKÜN	670.538.215	63	670.538.215	63	95.076.960	88	95.076.960	88

ESKİŞEHİR TİCARET ODASI

AKTİF

1984 YILI BİLANÇOSU

HESAP İSMİ	MÜFREDATI	YEKÜN
<u>NAKİT</u>		4.112.68
Kasa Hesabı	4.112.68	
<u>BORÇLU MUVAFAKAT HESAP</u>		10.525.139.50
Tahakkuktan Borçlular	10.370.139.50	
Avanstan Borçlular	155.000.-	
<u>SARİT KIYMETLER HESABI</u>		7.414.623.60
Binalar	352.241.57	
Demirbaşlar	6.975.675.95	
Tesisat	78.445.83	
Mefruşatlar	8.260.25	
<u>PANKALAR HESABI</u>		76.505.485.10
Eskişehir Pankası 636 Nolu Hesap	4.250.652.97	
T.İş Pankası 1370 Nolu Hesap	203.846.53	
T.Ticaret Pankası 111/12441 Nolu Hesap	50.985.60	
Eskişehir Pankası Vadeli Hesaplar	13.000.000.-	
T.İş Pankası Vadeli Hesaplar	9.000.000.-	
Akbank Vadeli Hesaplar	11.000.000.-	
Yapı ve Kredi Pankası Vadeli Hesaplar	7.000.000.-	
T.Ticaret Bankası Vadeli Hesaplar	7.000.000.-	
T.Vakıflar Pankası Vadeli Hesaplar	2.000.000.-	
T.Emlâk Kredi Pankası Vadeli Hesaplar	2.000.000.-	
Anadolu Bankası Vadeli Hesaplar	2.000.000.-	
Denizcilik Pankası Vadeli Hesaplar	2.000.000.-	
T.Halk Pankası Vadeli Hesaplar	5.000.000.-	
T.C.Ziraat Pankası Vadeli Hesaplar	7.000.000.-	
T.Garanti Bankası Vadeli Hesaplar	5.000.000.-	
<u>HİSSE SENEDİ TANVİLÂT HESABI</u>		627.600.-
Umumi Mağzalar A.Ş.Hisse Senedi	95.000.-	
T.C.Merkez Pankası Hisse Senedi	2.600.-	
Ereğli Demir Çelik Fab.A.Ş.Hisse Senedi	100.000.-	
Süt Ürün A.Ş.Hisse Senedi	430.000.-	
YEKÜN	95.076.960.88	95.076.960.88

EK 14**T.YARDIM SEVENLER DERNEĞİ ESKİŞEHİR MERKEZİ
I.I.1983-3I.I2.1983 HESAP DÖNEMİ GELİR-GİDER CETVELİ****GİDERLER**

İDARİ GİDERLER		524.418.60
Maaslar	434.225.-	
Sosyal Sigorta Primleri	81.481.-	
Amortisman Giderleri	<u>8.712.60</u>	
YARDIMLAR		1.433.446.-
Sürekli Yardımlar	724.000.-	
Talebe Tahsil Yardımları	412.000.-	
Aynı Yardımlar	238.723.-	
Acil Yardımlar	<u>58.723.-</u>	
MUHTELİF GİDERLER		729.829.40
Gezi ve Yemek	239.300.-	
Bina Bakımı ve Isınma	463.422.-	
P.T.T. vs. Giderler	<u>27.107.40</u>	
1983 YILI GELİR FAZLASI		170.347.41
GİDERLER TOPLAMI		2.858.041.41

GELİRLER

MUHTELİF GELİRLER		540.906.41
Gezi ve Yemek	376.250.-	
Panka Faizleri	<u>164.656.41</u>	
ÜYE AİDATLARI		25.800.-
BAĞIS VE TEBERRULAR		36.000.-
KİRA GELİRLERİ		2.255.335.-
GELİRLER TOPLAMI		2.858.041.41

EĞİTİM SAĞLIK VE BİLİMSEL ARAŞTIRMA ÇALIŞMALARI
VAKFI 1984 YILI GELİR-GİDER TABLOSU

G E L İ R L E R

BASIN YAYIN GELİRLERİ
BİLGİ İŞLEM GELİRLERİ
SOSYAL TESİS İŞLETMESİ GELİRLERİ
MEDİKO SOSYAL GELİRLERİ
HASTAHANE GELİRLERİ
BİLİMSEL ARAŞTIRMA GELİRLERİ
BAĞIŞ YARDIM GELİRLERİ
FAİZ KOMİSYON GELİRLERİ

G İ D E R L E R

BASIN YAYIN GİDERLERİ
BİLGİ İŞLEM GİDERLERİ
SOSYAL TESİS İŞLETMESİ GİDERLERİ
HASTAHANE İŞLETMESİ GİDERLERİ
BAĞIŞ YARDIM GİDERLERİ
GENEL GİDERLER
AMORTİSMAN GİDERLER

SONUÇ HESABI

T.C.
TÜRK ECZACILAR BİRLİĞİ
9.BÖLGE ESKİŞEHİR ECZACILAR ODASI
ESKİŞEHİR

S A Y I :

18.1.1984 - 30.9.1984 TARİHLERİ ARASINDA KALAN
DÖNEME AİT HESAP DÖKÜMÜDÜR

GİDERLER YEKÜNÜ

ALACAK

BAKİYE

YEKÜN

DEVİR

TAHSİLATLAR

ALKOL KARNESİ EMANETİ

FAİZ GELİRİ

YEKÜN

MEVCUTLAR :

1. Bankada
2. Kasada

ALACAKLAR :

Eczacılar odası merkez heyeti faturası
Gelmış defter bedeli

ESKİŞEHİR
ESNAF VE SANATKARLAR DERNEKLERİ BİRLİĞİNİN
1983 YILI HESAP RAPORU

(1.4.1983-31.3.1984 dönemi gelirleri)

<u>GELİRLERİN NEV'İ</u>	<u>TUTARI(TL olarak)</u>
1- Üye kaydıye gelirleri	33.630.-
2- Katılma payı gelirleri.....	1.082.055.-
3- Hizmet gelirleri.....	22.600.-
4. Basılı evrak gelirleri.....	130.080.-
5. Ustalık belgesi gelirleri.....	41.600.-
6. Ajanlık gelirleri.....	63.915.-
7. Teberrular.....	46.400.-
8. Birlik gecesi geliri	97.085.-
9. Esnaf sicil işlemleri geliri.....	651.700.-
10.Faiz gelirleri.....	8.180.-

YEKUN : 2.177.245.-

ESY İŞEHİR ESNAF VE SANATKARLAR DERNEKLERİ BİRLİĞİNİN
1983 YILI HESAP RAPORU

(1.4.1983-31.3.1984 dönemi giderleri)

PERSONEL GİDERLERİ

TUTARI (TL olarak)

1. Genel sekreter ve sicil memuru ücretleri	433.542.-	(Brüt)
2. Genel sekreter ve sicil memuru yardımcısı	15.595.-	"
3. Sekreter ücreti.....	132.581.-	"
4. Sekreter ücreti.....	34.081.-	"
5. Müstahdem ücreti.....	63.581.-	
6. Genel sekretere sosyal yardım.....	45.284.-	
7, S.S.K.isveren prim hissesi.....	50.187.-	
8. Zaruri masraf ve yolluklar.....	59.925.-	

ŞİDARİ GİDERLER

9. Kira gideri.(stopaj dahil).....	101.000.-
10.Aydınlatma giderleri.....	2.224.50
11.Isıtma giderleri.....	26.400.-
12.Su giderleri.....	3.475.-
13.Temizlik malzemeleri giderleri.....	3.935.-
14.Demirbaş giderleri.....	88.870.-
15.Basıyı evrek giderleri.....	126.578.-
16.Kırtasiye giderleri	31.095.-
17.Yayın ve gazete abonman gideri.....	21.600.-
18.P.T.T. giderleri.....	48.764.-
19.Genel kurul giderleri.....	102.390.-
20.Konfederasyon katılma payı,.....	50.726.-
21.Ağırlama giderleri.....	28.448.-
22.Düşünülmeyen giderler.....	149.968.-

YEKÜN..... 1.627.246.50
LİHTE GELİR FARKI... 549.998.50

TOPLAM 2.177.245.00

LİHTE GELİR FARKI DÖKÜMANI :

1. Kasa mevcudu.....	12.147.50
2. Halk Bank(15013 Nolu hesapta).....	257.851.-
3. Halk Bank(15195Nolu hesapta).....	180.000.-
4. ESBANK (21669)	100.000.-

YEKÜN 549.998.50.

DEMİRYOL-İŞ
TÜREYİP DEMİRYOLU İŞÇİLERİ SENDİKASININ 1.KASIM.1983
31.FKİM.1986 TARİHLERİ ARASI BÜTÇE BİLANÇOSU

G İ D E R L E R

Şubeler Genel Giderleri	798.200.600.-
Merkez Genel Giderleri	311.096.000.-
Bölge Temsilcilik Genel Giderleri	82.027.300.-
Sendikal Giderler	<u>365.201.100.-</u>
TOPLAM	<u>1.556.525.000.-</u>

G E L İ R L E R

Üye Aidat Gelirleri	1.315.460.000.-
Muhtelif Gelirler	<u>241.065.000.-</u>
TOPLAM	<u>1.556.525.000.-</u>

T.C.
TÜRK ECZACILARI BİRLİĞİ
9.BÖLGE ESKİŞEHİR ECZACILAR ODASI
ESKİŞEHİR

S A Y I :

30.9.1984 TARİHLİ DÜŞÜNÜLEN BÜTÇE

<u>G İ D E R K A L E M L E R İ :</u>	<u>G E L İ R K A L E M L E R İ :</u>
ODA KİRASİ	AİDATLARDAN
SEKRETER ÜCRETLERİ	DEFTER SATIŞLARINDAN
AĞIRLAMA GİDERLERİ	SÖZLEŞME TASDİKLERİNDEN
KIRTASIYE GİDERLERİ	TEBERRULAR
PTT GİDERLERİ	ETİKET VE NUMARATÖRLERDEN
DEFTER ALIŞLARI	SAİR GELİRLER
SAİR GİDERLER	
MÜBET FARK	
YEKÜN	YEKÜN

NOT: Genel kurulca gelir ve gider kalemleri arasında aktarma yetkisi yönetim kuruluna verilmiştir.

MALİ MÜSAVİR VE MUHASEBECİLER DERNEĞİ
1981-1982 DEVRESİ TAHMİNİ BÜTÇESİDİR

KİRALAR	150.000	ÜYE AİDAT GELİRLERİ	150.000
GENEL GİDERLER	50.000	SOSYAL FAALİYET GELİR	225.000
SOSYAL FAALİYET GİDERLERİ	200.000	SAİR GELİRLER	125.000
FEDERASYON AİDATI	25.000		
MUHTELİF BORÇLAR	60.000		
MÜSBET FARK	15.000		
	500.000		500.000

1981-1982 Devresi tahmini bütçesi içinde yer alan kalemler arasında transfer yetkisi yönetim kurulundur.

ESKİŞEHİR ESNAF VE SANATKARLAR DERNEKLERİ BİRLİĞİNİN
1984-1985-1986 YILLARI TAHMİNİ GELİR BÜTÇESİ

GELİRLERİN NEV'İ	1984YILI	1985YILI	1986 YILI
1. Kaydiye gelirleri.....	112.650.-	----	----
2. Katılma payı gelirleri.....	2.592.365.-	3.370.055.-	4.381.055.-
3. Belge ve hizmet gelirleri...	100.000.-	130.000.-	169.000.-
4. Basılı evrak gelirleri.....	150.000.-	195.000.-	253.200.-
5. Ustalık belgesi gelirleri....	40.000.-	40.000.-	40.000.-
6. Ajanlık gelirleri.....	500.000.-	650.000.-	845.000.-
7. Teberrular.....	150.000.-	50.000.-	50.000.-
8. Tescil form gelirleri.....	1.300.000.-	120.000.-	150.000.-
9. Tescille ilgili işlemler gel	10.000.000.-	1.000.000.-	1.075.000.-
10. Geçmiş yıl katılma payı alaca	329.895.-	----	-----
11. Faiz gelirleri.....	15.000.-	500.000.-	600.000.-
12. Birlik gecesi geliri.....	----	400.000.-	400.000.-

Y E K Ü N : 15.189.910.- 6.555.055.- 7.963.255.-

ÜÇ YILLIK BÜTÇE HAKKINDA AÇIKLAMA :

1. Kaydiye ücreti 1 kişi için 50.-Liradan hesaplanmıştır.
2. Düzenlenecek belgeler ve hizmet karşılığı 500.-Liradır.
3. Ajanlık üyelerinden ilk sırada kayıt ücreti olarak 2500.TL. yıllık aidat olarak 2.400.-TL alınacaktır.

ESKİŞEHİR ESNAF VE SANATKARLAR TEŞNEKLERİ FİRLİCİNİN
1984-1985-1986 YILLARI TAHMİNİ GİDER BÜTÇESİ

<u>PERSONEL GİDERLERİ</u>	<u>1984 YILI</u>	
1-Başkanmaası	600.000.-	(Brüt)
2-Başkan Vekilleri maası	600.000.-	"
3-Yön.Kur.Üyeleri oturma ücreti	57.600.-	"
4-Enetim Kurulu oturma ücreti	12.000.-	"
5-Genel Sekreter ve Sicil Memuru	554.400.-	"
6-Gen.Sek. veSicil Mem. Yardımcısı	294.300.-	"
7-Sekreter	294.300.-	"
8-Büro Memuru	294.300.-	"
9-4 personele sosyal yardım	119.835.-	"
10-S.S.K.Pirimleri (İşveren hissesi)	33.668.-	"
11-Zaruri masraf ve yolluklar	100.000.-	"

<u>İDARİ GİDERLER</u>		
12-Kira giderleri	15.000.-	
13-Aydınlatma giderleri	14.000.-	
14-Yakıt (Kaloriferi ücreti dahil)	99.000.-	
15-Su giderleri	8.000.-	
16-Temizlik malzemeleri gideri	20.000.-	
17-Demirbaş ve mefrusat (Yeni hizmet binası için)	400.000.-	
18-Hizmet binası bedeli	6.700.000.-	
19-Kırtasiye giderleri	40.000.-	
20-Fasılı evrak giderleri	150.000.-	
21-Reklam-Yayın-Tabela veGazete abonman gideri	50.000.-	
22-P.T.T. giderleri	100.000.-	
23-Genel kurul toplantısı giderleri	200.000.-	
24-Konfederasyon katılma payı	100.980.-	
25-Konfed. 1982 yılı katılma payı borcu	50.000.-	
26-Eğitim için Ticaret Bakanlığı'na	300.000.-	

<u>MÜTEFERRİK GİDERLER</u>		
27-Afırlama giderleri	60.000.-	
28-Düşülmeyen giderler	150.000.-	
30-Birlik gecesi giderleri	200.000.-	

YFKUN : 11.417.383.-
Lehte Gelir Farkı : 3.772.527.-
GENEL TOPLAM : 15.189.910.-

NOT:1-Yönetim kurulu fasıl ve maddeler arasında aktarma yapmaya yetkilidir.
2-12,17,18 ve25 no.lu maddelerde yazılı giderler 1985 ve1986 yılı bütçelerinde yer almayacaktır.
3-Diğer fasıl ve maddelerde yazılı miktarlar 1985 yılında 1984'e nazaran,1986 yılında 1985'e nazaran,toptan esya fiyat artış endeksleri oranında arttırılmak suretiyle uygulanacaktır.

EK-16

DEMİR-YOL İŞ
ESKİŞEHİR ŞUBESİ

1. Kasım 1983-31. Ekim 1986 Tarihleri Arası Rütçeleri

GİDER FASILLARI	İki Aylık	Birinci Yıllık	İkinci Yıllık	Üçüncü Yıl 10 Aylık
Yönetim Kurulu Ücretleri	750.000.-	4.500.000.-	5.800.000.-	6.500.000.-
Yönetim Kurulu Sosyal Yard.	40.000.-	250.000.-	335.000.-	400.000.-
Yönetim Kurulu Çocuk Zamları	5.000.-	30.000.-	39.000.-	50.000.-
Yönetim Kurulu İkraniyeleri	255.000.-	1.530.000.-	1.900.000.-	2.450.000.-
Yönetim Kurulu Yollukları	116.000.-	700.000.-	1.000.000.-	1.300.000.-
Denetim Kurulu Yollukları	8.000.-	50.000.-	65.000.-	85.000.-
Disiplin " Yollukları	3.300.-	20.000.-	25.000.-	30.000.-
Yönetici Kayıp Ücretleri	40.000.-	250.000.-	325.000.-	400.000.-
Personel Ücretleri	1.250.000.-	4.250.000.-	5.195.000.-	7.000.000.-
Personel Çocuk Zamları	1.600.-	40.000.-	50.000.-	65.000.-
Personel Sosyal Yardımları	160.000.-	1.000.000.-	1.300.000.-	1.700.000.-
Personel İkraniyeleri	410.000.-	2.000.000.-	2.600.000.-	3.000.000.-
İşveren Mükellefiyeti	260.000.-	1.580.000.-	2.000.000.-	2.400.000.-
Personel Yollukları	25.000.-	150.000.-	190.000.-	240.000.-
Sair Yollukları	8.000.-	50.000.-	65.000.-	85.000.-
PTT Masrafları	66.000.-	400.000.-	520.000.-	600.000.-
Kırtasiye, Pasın Matbuat	80.000.-	500.000.-	650.000.-	800.000.-
Nakil Vasıtası Masrafları	160.000.-	1.000.000.-	1.300.000.-	1.500.000.-
Müteferrik Masraflar	125.000.-	750.000.-	950.000.-	1.100.000.-
Isıtma Aydınlatma	160.000.-	350.000.-	1.300.000.-	1.500.000.-
Bina Bakım Vergi Penzeri	160.000.-	1.000.000.-	1.300.000.-	1.500.000.-
Genel Kurul Giderleri	1.000.000.-	-	-	1.500.000.-
Temsilcilik Giderleri	80.000.-	500.000.-	650.000.-	850.000.-
Sosyal Yardım Giderleri	80.000.-	500.000.-	650.000.-	850.000.-
Başkanlık Tahsisatı	20.000.-	120.000.-	120.000.-	100.000.-
TOPLAM	5.267.900.-	22.170.000.-	28.319.000.-	36.005.000.-

KCKİ

DEMİFYOL-İŞ

31.Ekim.1983 TARİHLİ BİLANÇOSUA K T İ F

KASA HS.		32.284.73
SUBE AVANSLARI		25.024.887.02
BANKALAR HS.		124.917.210.75
İs Bankası 582 Hs.	732.005.79	
İs Bankası 122 Hs.	11.562.948.64	
Halk Bankası 66098 Hs.	2.090.832.32	
İs Bankası Vadeli Hs.	1.000.000.-	
Anadolu Bankası Vadeli Hs.	34.000.000.-	
Nazilli Vakıflar Bank. Vadeli Hs.	1.700.000.-	
BilecikYapı veKredi E. "	2.040.000.-	
H.Pase Halk B. Vadeli Hs.	12.500.000.-	
" TÖBANK "	6.750.000.-	
Konya Halk B. "	2.000.000.-	
" Vakıflar B. "	6.511.846.-	
Çankırı YapıKredi B. Vadeli Hs.	2.000.000.-	
" İs Bankası "	437.500.-	
İstanbul Ziraat E. "	24.357.782.-	
Adana Halk Bankası "	11.241.747.-	
" Yapı Kredi E. "	5.991.780.-	
EMANET HS.		1.248.810.-
İşbir Holding His.Sen.	198.000.-	
Emlâk Vergisi Kıymet Artışı	1.050.810.-	
ALACAKLAR HS.		41.285.913.06
Genel Merkez Depozitoları	85.595.-	
Şubelerden Devir Alınan Alacaklar	41.200.318.06	
DEMİRBAŞLAR HS.		149.737.857.89
Genel Merkez Gayrimenkulleri	10.866.459.70	
" " Otoları	1.151.105.50	
Büro Malzemeleri	2.942.764.72	
Sube Demirbaşları	134.777.528.37	

AKTİF TOPLAMI

342.246.963.45

P A S İ F

DEVİR HS.		315.453.850.52
SUBE AVANSLARI		184.184.-
EMANET HS.		9.302.114.34
Ödenecek Vergiler	7.433.667.27	
Ödenecek SSK.Primleri	1.718.447.07	
Mühtelif Emanetler	150.000.00	
BORÇLAR HS.		17.306.814.59
Genel Merkez Kiracıdan Depozito	1.000.000.-	
Eskişehir Kömür Hs.	8.500.000.-	
Kayseri Kiracıdan Depozito	200.000.-	
Sivas Şb. Kömür Hs.	7.606.814.59	

PASİF TOPLAMI

342.246.963.45

T.YARDIM SEVENLER DERNEĞİ ESKİŞEHİR MERKEZİ

31.12.1983 TARİHLİ BİLANÇO

AKTİF

<u>KASA MEVCUDU</u>	3.339.48
<u>BANKALAR HESABI</u>	470.581.58
Eskişehir Bankası Hesap No:202001	226.800.-
Eskişehir Bankası Hesap No:1665	172.418.-
İstanbul Bankası Hesap No:6175	69.741.-
Akbank Hesap No:12564	1.622.58
<u>DEMİRBAŞ FİŞYA HESABI</u>	23.077.50
<u>BİNA VE ARSALAR HESABI</u>	366.380.90
<u>BORÇLULAR HESABI</u>	100.-
Tüp Depozitosu	100.-
AKTİF TOPLAMI	863.489.46

PASİF

<u>ALACAKLILAR HESABI</u>	11.744.-
<u>BİRİKMiŞ AMORTİSMAN HESABI</u>	137.940.31
<u>GELİR FAZLASI</u>	713.805.15
Geçmiş yıl birikmiş gelir fazlası	543.457.74
1983 Yılı gelir fazlası	170.347.41
PASİF TOPLAMI	863.489.46

FSKİŞEYİN ESNAF VE SANATKARLAR DERNEKLER BİRLİĞİNİN
31.3.1984 TARİHLİ BİLANÇOSU

AKTİF

PASİF

KASA: 89.135.41

NETİCE HESABI : 759.706.41

BANKALAR : 537.851.-

Geçen yıllar : 155.002.91

Halk bankası(15195) 180.000.-

(nakit-basılı.evrak)

Halk bankası(15013) 257.851.-

Esbank(kod 162) 100.000.-

Bu dönem : 604.703.50

İştiraklerimiz 10.000.-

Nakit,basılı.evrak
hisse senedi

(Somtas kkop.Hisse sen)

BASILI EVRAK STOKU : 122.720.-

759.706.41

759.706.41

EĞİTİM SAĞLIK VE BİLİMSEL ARAŞTIRMA ÇALIŞMALARI VAKFI

1984 YILI BİLANŐOSU

KASA
BANKALAR
ALACAKLAR
MUVAKKAT ALACAKLAR
ALACAK SENETLERİ
POSTA ÇEKLERİ
EMANET YAYIN
İŐTİRAKLER
HİS.SEN.VE TAHVİLLER

SERMAYE
MUVAKKAT BORŐLAR
TEKSİR OKUL PAYI
EMANET YAYIN BORŐLARI
BİRİKMIŐ AMORTİSMANLAR
VAKIF YEDEKLERİ
SONUÇ